

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Tomáš Pour

Podíl společníka v SRO

Diplomová práce

Olomouc 2015

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Podíl společníka v SRO vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci 30.11.2015

Poděkování

Děkuji panu JUDr. Bc. Janu Lasákovi, Ph.D. LL.M. za cenné připomínky, ochotu a vstřícnost při vypracování této diplomové práce.

Obsah

Poděkování	3
Přehled použitých zkratk	7
Úvod	8
1. Společnost s ručením omezeným	10
1.1. Vývoj právní úpravy	10
1.2. Pojem a právní charakteristika společnosti s ručením omezeným v obchodním zákoníku	12
1.3. Pojem a právní charakteristika společnosti s ručením omezeným v zákoně o obchodních korporacích	14
2. Pojem podíl	16
2.1. Obchodní podíl a podíl v obchodním zákoníku	16
2.1.1 Pojem podíl	16
2.1.2 Obchodní podíl	17
2.1.3 Jednotnost obchodního podílu	18
2.1.4 Dělitelnost obchodního podílu	18
2.1.5 Společný obchodní podíl	19
2.2. Podíl v zákoně o obchodních korporacích	21
2.2.1 Pojem podíl	21
2.2.2 Druhy podílů	22
2.2.3 Podíl jako kmenový list	23
2.2.4 Jednotnost podílu	25
2.2.5 Dělitelnost podílu	25
2.2.6 Společný podíl	25
3. Kvalitativní a kvantitativní stránka podílu	27
3.1. Kvalitativní stránka podílu	27
3.2. Kvantitativní stránka podílu	30

3.3.	Vypořádací podíl	32
3.3.1	Vypořádací podíl v obchodním zákoníku	32
3.3.2	Vypořádací podíl v zákoně o obchodních korporacích	33
3.4.	Podíl na likvidačním zůstatku	34
3.4.1	Podíl na likvidačním zůstatku v obchodním zákoníku.....	34
3.4.2	Podíl na likvidačním zůstatku v zákoně o obchodních korporacích.	35
3.5.	Podíl na zisku	37
3.5.1	Podíl na zisku v obchodním zákoníku.....	37
3.5.2	Podíl na zisku v zákoně o obchodních korporacích	38
4.	Převod podílu	40
4.1.	Převod obchodního podílu v obchodním zákoníku.....	40
4.1.1	Obecně k převodu podílu v obchodním zákoníku	40
4.1.2	Převod obchodního podílu na jiného společníka	40
4.1.3	Převod obchodního podílu na třetí osobu	41
4.2.	Převod podílu v zákoně o obchodních korporacích.....	41
4.2.1	Obecně k převodu podílu v zákoně o obchodních korporacích	41
4.2.2	Převod podílu na jiného společníka	41
4.2.3	Převod podílu na třetí osobu.....	42
4.2.4	Převod kmenového listu	42
4.2.5	Převod podílu v SJM.....	43
5.	Přechod obchodního podílu	44
5.1.	Přechod podílu v obchodním zákoníku	44
5.1.1	Přechod obchodního podílu při zániku společníka s právním nástupcem	44
5.1.2	Přechod obchodního podílu děděním	45
5.2.	Přechod podílu v zákoně o obchodních korporacích.....	46
5.2.1	Přechod podílu děděním.....	46

6. Vydržení podílu	49
6.1. Vydržení obchodního podílu	49
6.2. Vydržení podílu po rekodifikaci	51
7. Zastavení podílu.....	52
7.1. Zastavení obchodního podílu.....	52
7.2. Zastavení podílu po rekodifikaci.....	54
8. Exekuce podílu.....	56
8.1. Exekuce podílu před rekodifikací	56
8.2. Exekuce podílu po rekodifikaci.....	56
Závěr	59
Bibliografie.....	60
Shrnutí.....	67
Summary.....	68
Klíčová slova	69
Key words.....	70

Přehled použitých zkratk

a.s.	akciová společnost
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ObčZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
SJM	společné jmění manželů
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

Úvod

Jako téma diplomové práce jsem si zvolil Podíl společníka v SRO. V České republice došlo počátkem roku 2014 k rekodifikaci soukromého práva, což vedlo mimo jiné k zániku účinnosti zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Naopak 1. 1. 2014 nabyl účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech. Jde o zásadní změnu, které měla i nemalý vliv na problematiku podílu společníka ve společnosti s ručením omezeným. Práce byla zadána ještě za účinnosti předešlé právní úpravy, novou úpravu však samozřejmě neopomíjí a snaží se upozornit na nejzásadnější změny s problematikou podílu spojené.

Diplomová práce je rozčleněna do 8 kapitol. Úvodní kapitola je věnována společnosti s ručením omezeným, vývoji právní úpravy a právní charakteristice. Druhá kapitola se zabývá pojmem podíl a obchodní podíl, jednotností a dělitelností podílu a společným podílem. Třetí kapitola rozebírá kvalitativní a kvantitativní stránku podílu a s tím spojený vypořádací podíl, podíl na likvidačním zůstatku a podíl na zisku. Další kapitoly postupně pojednávají o převodu podílu, přechodu podílu, vydržení podílu, zastavení podílu a exekuci podílu. Z důvodu snazší orientace je každá kapitola nejprve věnována právní úpravě před rekodifikací a následně platné a účinné právní úpravě s důrazem na rozdíly, které rekodifikace přinesla.

Téma podílu společníka ve společnosti s ručením omezeným je v odborné literatuře detailně popsáno. Jde o věc aktuální, která je předmětem zájmu laické i odborné veřejnosti. Věnují se mu přední jména českého obchodního práva a to jak v komentářové literatuře, tak i v odborných článcích. Důvodem je jistě fakt, že přestože patří společnost s ručením omezeným k nejmladším právním formám obchodních korporací, jde o formu, která se v praxi vyskytuje nejčastěji, což svědčí o její oblibě. Stranou pozornosti nesmí zůstat ani nemalé množství judikátů, z nichž některé lze aplikovat rovněž na stav po rekodifikaci soukromého práva. Judikatura, která by se vztahovala již pouze k nové právní úpravě, je zatím ojedinělá.

Při psaní diplomové práce se hlavními zdroji poznání staly komentáře A. Bělohlávka, J. Pokorné a I. Štenglové a monografie T. Dvořáka, která se věnuje společnosti s ručením omezeným. Publikace, která by se v celém rozsahu zabývala podílem ve společnosti s ručením omezeným v České republice, zatím chybí.

Tato práce nemá za cíl kompletní popis a rozebrání všech aspektů podílu ve společnosti s ručením omezeným a jeho funkce. Není to možné především z důvodu omezeného rozsahu diplomové práce. Cílem je především vysvětlení hlavních pojmů a nastínění hlavních problémů spojených s podílem společníka ve společnosti s ručením omezeným.

1. Společnost s ručením omezeným

1.1. Vývoj právní úpravy

Za základní pilíře z pohledu historie právní úpravy společnosti s ručením omezeným na našem území lze považovat čtyři právní normy, a to konkrétně zákon č. 58/1906 ř. z., o společnostech s ručením omezeným, zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník a samozřejmě dnes platný a účinný zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích, ZOK).

Společnost s ručením omezeným je zcela novodobým útvarem a nevychází tak z římského práva a ani nevznikla postupným historickým vývojem na přelomu středověku a novověku obdobně jako akciová společnost. Jde o jeden z nejmladších typů obchodních společností, jenž byl vytvořen německým zákonodárcem ve druhé polovině 19. stol. Důvodem byla poptávka po takovém druhu obchodní společnosti, která by nabízela podstatně jednodušší vnitřní strukturu, než poskytuje a.s.¹ Odtud i častá charakteristika společnosti s ručením omezeným jako „mladší sestra akciové společnosti“. Jako největší zdroj inspirace posloužili v tomto směru bavorské společnosti s omezenou povinností, upravené zákonem z roku 1869.²

Na německý vzor reagovalo Rakousko-Uhersko zákonem č. 58/1906 ř. z., o společnostech s ručením omezeným. Tento zákon do našeho právního řádu poprvé zavedl pojem „společnost s ručením omezeným“ a byl tak konstituován nový právní subjekt. Zákon byl rozčleněn do osmi hlav a ve svých sto dvaceti sedmi paragrafech byl úpravou velmi podrobnou, ucelenou a propracovanou. Důkazem toho budiž fakt, že po rozšíření platnosti i na Slovensko a Podkarpatskou Rus, platil v téměř nezměněné podobě (pouze dvakrát novelizován) až do 1. 1. 1951, kdy jej nahradil tehdejší občanský zákoník. Je smutným zjištěním, že šlo na dlouhou dobu o nejkvalitnější právní úpravu s pouze malým množstvím „hluchých míst“, což přispělo k značnému rozmachu a popularitě společností s ručením omezeným.³

První československá republika tuto normu recipovala zákonem č. 11/1918 Sb. z. a n., o zřízení samostatného státu československého. Ve dvacátých letech

---

¹ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. 3. Vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008, s. 1.

² ELIÁŠ, Karel. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Prospektrum, 1997, s. 16-17.

³ ŠEVČÍK, Daniel. *Společnost s ručením omezeným, vzory podání a listin*. Praha: Prospektrum, 2001, s. 27-35.

vznikají úvahy o možné rekodifikaci, avšak z politických důvodů k tomu již nedošlo. Masové zakládání zabrzдила novela, kterou došlo ke zrušení dosavadního zvýhodněného daňového režimu a s. r. o. tak byly podrobeny stejnému režimu jako a. s.⁴

Vydání zákona č. 141/1950 Sb., bylo důsledkem politického vývoje po roce 1948 a definitivním potvrzením trendu směřujícího k potlačení soukromého podnikání a vytěsnění společnosti s ručením omezeným z platného právního řádu. Obdobný osud potkal rovněž veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti a tiché společnosti. Obchodní právo bylo právem hospodářským, upadajícím v důsledku velkého množství regulace a permanentních zásahů ze strany státu.⁵

Změna společenských poměrů a transformace ekonomiky v roce 1989 přinesly obnovení tradičních forem podnikatelských právnických osob. Zákonné připuštění možnosti zakládání společností v právní formě s. r. o. přinesla novela hospodářského zákoníku provedená zákonem č. 103/1990 Sb. Šlo pouze o provizorium, které skončilo přijetím zákona č. 513/1991 Sb. Tato úprava byla zcela jistě nepoměrně lepší než úprava předrevoluční, kvality starorakouského zákoníku však nedosáhla ani velkým množstvím novelizací. V souvislosti s s. r. o. byla řada věcí upravena komplikovaně, nedbale a s přílišnou dávkou zbytečného formalismu. Došlo k nežádoucímu připodobnění k a. s., čímž se celá úprava ještě více zbyrokratizovala. I přes všechna negativa, která tato změna přinesla, došlo k nebývalému zvýšení popularity společností s ručením omezeným.⁶

V důsledku rekodifikace soukromého práva byla úprava s. r. o. v ObchZ nahrazena zcela novou úpravou v zákoně o obchodních korporacích a rovněž i v novém občanském zákoníku. Jde o postup ke svobodnější úpravě a zrušení celé řady zbytečných dřívějších omezení. Úpravu s. r. o. tak nalezneme v ZOK, a to jak v obecné úpravě společné pro všechny obchodní korporace, tak ve zvláštní úpravě pro s. r. o. Neexistuje tedy samostatný zákon, jak je tomu např. v Německu. Kromě

---

⁴ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. 3. Vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008, s. 3-4.

⁵ ŠEVČÍK, Daniel. *Společnost s ručením omezeným, vzory podání a listin*. Praha: Prospektrum, 2001, s. 36.

⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. 3. Vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008, s. 4-5.

ustanovení ZOK se použije i obecná úprava právnických osob v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (NOZ), což orientaci znesnadňuje.⁷

Stále vzrůstající význam má pro společnost s ručením omezeným i evropské právo. Myšlenka harmonizace úpravy kapitálových společností vznikla již v 60. letech, ale dodnes k plné harmonizaci nedošlo. Pomocí směrnic jsou upravena například pravidla zveřejňování údajů a listin o společnostech, pravidla o jednání před vznikem společnosti, pravidla o neplatnosti společnosti⁸ nebo je pomocí směrnice zakázáno členskými státy zakázat jednočlenné společnosti s ručením omezeným.⁹ V roce 2008 byl podán návrh směrnice Evropské komise o statutu evropské soukromé společnosti (Societas Privata Europea, SPE), jenž však neměl potřebnou podporu členských států. V současnosti je projednáván alternativní návrh směrnice o společnosti s ručením omezeným s jediným společníkem, který přepokládá zavedení formy jednočlenné společnosti s ručením omezeným ve všech členských státech (Societas Unius Personae). Cílem této úpravy je především usnadnění pronikání na trhy jiných členských států a snížení administrativní zátěže.¹⁰

1.2. Pojem a právní charakteristika společnosti s ručením omezeným v obchodním zákoníku

Před rekodifikací soukromého práva obsahoval většinu právní úpravy, která souvisí s obchodními společnostmi, obchodní zákoník a to ve své obecné i zvláštní části. Ten definoval obchodní společnosti jako právnické osoby, které jsou založeny za účelem podnikání, jsou zapsány v obchodním rejstříku a obchodní zákoník je za obchodní společnosti prohlašuje.¹¹ Jelikož se společnost s ručením omezeným povinně zapisovala do veřejného rejstříku, nahlíželo se na ni jako na podnikatele ve smyslu § 2 odst. 2 písm. a) ObchZ, a to i přesto, že byla založena za jiným účelem, než za účelem podnikání, což bylo možné, pokud to zvláštní zákon nezakazoval (§ 56 odst. 1 ObchZ).¹²

---

⁷ BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným prakticky včetně účetnictví a daní*. 11. vydání. Olomouc: ANAG, 2014, s. 12.

⁸ Srov. směrnici Evropského Parlamentu a Rady 2009/101/ES z 16. září 2009.

⁹ Srov. směrnici Evropského Parlamentu a Rady 2009/102/ES z 16. září 2009.

¹⁰ EICHLEROVÁ, Kateřina. In ČERNÁ, Stanislava a kol. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 294-296.

¹¹ PELIKÁNOVÁ, Radka a kol. *Přehled obchodního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010, s. 11-12.

¹² ZÁVURKA, Milan, SEDLÁČEK, Josef. *Úvod do obchodního práva*. 2. vydání. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2012, s. 28.

Obchodní společností ve smyslu obchodního zákoníku jsem rozuměli veřejnou obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciovou společnost, evropskou společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení.

Obchodní společnosti rozlišujeme na společnosti osobní, kam řadíme veřejnou obchodní společnost a komanditní společnost, a kapitálové, mezi které patří tradičně společnost s ručením omezeným a akciová společnost.¹³

Společnost s ručením omezeným dle úpravy obsažené v obchodním zákoníku jsme řadili mezi společnosti kapitálové především z následujících důvodů:

- a) povinně vytváří základní kapitál a rezervní fond,
- b) zřizuje orgány, prostřednictvím kterých se společníci podílejí nebo mohou podílet na řízení společnosti,
- c) za porušení svých závazků odpovídá celým svým majetkem,
- d) může být založena nejen za materiálním, ale rovněž za ideálním účelem,
- e) společníci se nemusí osobně účastnit na jejím podnikání,
- f) společníci neručí za závazky společnosti celým svým majetkem, ale pouze omezeně.

Ve společnosti s ručením omezeným jsme však mohli pozorovat i některé prvky společností osobních, jako např.:

- a) časově omezené, částečné osobní ručení společníků za závazky společnosti,
- b) každý společník má bez ohledu na počet vkladů pouze jeden obchodní podíl, jehož převoditelnost je ex lege omezena,
- c) obchodní podíl není ztělesněn v cenném papíru,
- d) obchodní podíl se dědí, nevylučuje-li to společenská smlouva
- e) společníci mají právo přijímat rozhodnutí i mimo valnou hromadu,
- f) maximální počet společníků je omezen na padesát osob, aby mohla být zajištěna jejich případná osobní účast na podnikání (činnosti) společnosti, projeví-li o to zájem.¹⁴

Společnosti s ručením omezeným byla ve zvláštní části obchodního zákoníku upravena v § 105 až 153. Paragraf 105 odst. 1 potom definoval společnost s ručením

---

¹³ PELIKÁNOVÁ, Radka a kol. *Přehled obchodního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2010, s. 11-12.

¹⁴ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 2. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2011, s. 138-139.

omezeným jako společnost, jejíž společníci ručí za závazky společnosti, dokud nebylo zapsáno splacení vkladů do obchodního rejstříku.

1.3. Pojem a právní charakteristika společnosti s ručením omezeným v zákoně o obchodních korporacích

Po rekodifikaci je stěžejní úprava obsažená v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ale rovněž i obchodním zákoníku, který se částečně užije na společnosti vzniklé před 1. 1. 2014 v případě, že se tyto společnosti na základě § 777 odst. 5 nepřizpůsobily ZOK jako celku. Avšak v mnohých případech je použití staré, resp. nové, úpravy sporné.

Je potřeba zohlednit jak úpravu obecnou, tak úpravu zvláštní. Obecná zahrnuje obecnou úpravu právnických osob (§ 118 až § 209 NOZ), obecnou úpravu všech osob, ale i obecnou úpravu korporací. Konkrétní úpravou obchodních korporací rozumíme zvláštní úpravu pro s. r. o. (§ 132 až 242 ZOK), obecnou úpravu společnou pro všechny obchodní korporace (§ 1 až 94 ZOK) a v některých případech se na s. r. o. vztahuje dílčí úprava spolků z NOZ nebo úprava a.s. ze ZOK.¹⁵

Ust. § 132 ZOK definuje s. r. o. jako společnost, za jejíž dluhy ručí společníci společně a nerozdílně do výše, v jaké nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění.

I po rekodifikaci řadíme společnost s ručením omezeným mezi kapitálové společnosti s prvky společností osobních. Zde došlo k částečným změnám a upřesněním vzhledem k předešlé úpravě. Nově je např. stanoveno ručení společníků za dluhy společnosti pouze v rozsahu, v jakém nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřiteli vyzváni k plnění (§ 132 ZOK). Jak je již zmíněno výše, ke změně došlo i u stanovení výše základního kapitálu, která je nyní 1,-Kč. Již neplatí, že každý společník má bez ohledu na počet vkladů pouze jeden obchodní podíl. Společník může mít jeden nebo i více podílů, připouští-li to společenská smlouva (§ 135 odst. 2 ZOK). Obchodní zákoník situaci, kdy společník vlastní dva podíly nepřipouštěl ani úpravou společenské smlouvy a nabytím dalšího podílu tak došlo pouze ke zvýšení jeho stávajícího podílu. Nově také může být podíl společníka představován cenným papírem – kmenovým listem.

---

¹⁵ BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezeným prakticky včetně účetnictví a daní*. 11. vydání. Olomouc: ANAG, 2014, s. 268-270.

Celkově lze novou úpravu zhodnotit jako flexibilnější a v některých ohledech i jednodušší. Zákon o obchodních korporacích ve velké míře přenechává možnost úpravy ve společenské smlouvě. S tím jsou ovšem spojeny i vyšší nároky na společníky, kteří musí pečlivě svá práva a povinnosti upravovat o to pečlivěji.

2. Pojem podíl

2.1. Obchodní podíl a podíl v obchodním zákoníku

2.1.1 Pojem podíl

Obecně definoval podíl obchodní zákoník v § 61 odst. 1 tak, že představuje účast společníka ve společnosti a z ní plynoucí práva a povinnosti. Zároveň vymezoval v § 114 odst. 1 obchodní podíl a to tak, že představuje účast společníka na společnosti a z této účasti plynoucí práva a povinnosti.¹⁶

V rámci odborné veřejnosti panovala shoda na tom, že jde pouze o dva rozdílné pohledy na jeden a tentýž právní institut. Ust. § 114 odst. 1 představovalo pohled kvalitativní neboli obsahový. Ust. § 61 odst. 1 naproti tomu stanovilo, jak určit výši a hodnotu obchodního podílu, tedy pohled kvantitativní (ekonomický). Stejně tomu bylo i u závodního podílu, jak jej definoval zákon č. 58/1906 ř. z., o společnostech s ručením omezeným, kdy důvodová zpráva návrhu zákona uváděla, že závodní podíl je kvótovou účastí na správě, užitečných a popřípadě rozdělení jmění společenského, krátce souhrnem jednotlivých oprávnění vyplývajících z poměru společenského a v komentáři pak píše, že v závodním podílu se jeví podílní právo jako právo společníka na společné jmění a jako souhrn všech práv a závazků společníkových u společnosti.¹⁷

Z teoretického hlediska byl rozdělen nepřímý předmět právních vztahů na věci, práva (pokud to jejich povaha připouští), jiné majetkové hodnoty (pokud to jejich povaha připouští) a byty a nebytové prostory.¹⁸

Podíl naplňoval znaky a byl tedy i podřaditelný pod pojem jiné majetkové hodnoty, jak jej chápe § 118 odst. 1 ObčZ. V rámci klasifikace tedy nešlo podíl definovat jako věc. Věcí se rozuměly hmotné předměty a ovladatelné přírodní síly, jež jsou užitečné a slouží tak k uspokojování lidských potřeb. Těmito znaky obchodní podíl nedisponoval, zároveň nebyl ani právem, nýbrž účastí na společnosti, která je komplexem práv a povinností.¹⁹

---

¹⁶ Srov. ust. § 61 odst. 1 ObchZ a ust. § 114 odst. 1 ObchZ.

¹⁷ DĚDIČ, Jan, KUNEŠOVÁ-SKÁLOVÁ, Jana. *Společnost s ručením omezeným z právního a účetního pohledu*. Praha: POLYGON, 1999, s. 215.

¹⁸ KINDL, Milan. In FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník. Komentář. 1. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 343-344.

¹⁹ ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanské právo hmotné, 1. díl*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 238-239.

Pojem jiné majetkové hodnoty občanský zákoník tedy nevysvětloval. Dovožovali jsme však, že šlo:

- a) o hodnoty majetkové,
- b) o jiný předmět než o věc v právním smyslu, než o byt či nebytový prostor anebo než o právo.

Muselo tedy jít o hodnoty majetkové, ale zároveň hodnoty nehmotné (imateriální). Vedle podílu jsme hovořili o jiné majetkové hodnotě např. v souvislosti s recepturou, výrobními postupy či složením výrobku (know-how).²⁰

Začleněním podílu do kategorie jiné majetkové hodnoty a soustavy předmětů občanskoprávních vztahů umožňovalo nakládat s podílem obdobně jako s právy či věcmi. Podíl tak šlo např. převádět, či provádět jiné dispozice (s přihlédnutím k formě společnosti), šlo jej učinit předmětem zástavního práva, podíl byl rovněž děditelný a mohl přejít i na právnickou osobu, která byla univerzálním právním nástupcem původní právnické osoby a mohl být rozdělen (nová část je zlomkem původního celku) nebo naopak spojován.²¹

2.1.2 Obchodní podíl

Jak již bylo uvedeno výše, obchodní zákoník rozlišoval pojem podíl dle § 61 a obchodní podíl dle § 114 ObchZ. Obchodní podíl byl pojem specifický pro společnost s ručením omezeným a jednalo se o speciální úpravu ve vztahu k § 61 ObchZ. Bylo třeba důrazně odlišovat pojem vkladu a pojem obchodního podílu. I když se oba tyto pojmy ovlivňují a v podstatě označovali různé aspekty stejného právního vztahu, existují mezi nimi značné rozdíly. Obdobně jako v zahraničních úpravách (např. Německo či Švýcarsko) i u nás byl obchodní podíl přímo vázán na vklad a hodnota podílu se tak odvíjela od hodnoty vkladu. To odrážel i § 117 odst. 3 ObchZ, dle kterého muselo být při rozdělování obchodního podílu vždy dodrženo ustanovení o minimální povinné výši vkladu.²² Vklad byl majetkovým základem podílu a převzetí vkladové povinnosti podmiňoval vznik společenského vztahu. Vznik společnosti byl spojen se závazkem společníka splatit vklad ve společenské smlouvě. Za trvání společnosti se vkladový závazek přebíral písemným prohlášením, které muselo

---

²⁰ ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanské právo hmotné, 1. díl*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 250.

²¹ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 91.

²² ELIÁŠ, Karel. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Prospektrum, 1997, s. 73.

obsahovat částku vkladu, popř. předmět nepeněžitého vkladu a částku, která se na vklad započítá, lhůtu pro splacení vkladu a prohlášení o přístupu ke společenské smlouvě, pokud k ní přistupovala třetí osoba. Společnický vztah vzniká se vznikem společnosti.²³

Obchodní podíl byl jedním z hlavních a klíčových institutů a v celkové úpravě s. r. o. měl zásadní a nezastupitelný význam. Bez existence obchodního podílu nebyl možný společnický vztah konkrétní osoby ke konkrétní společnosti. Je to právě obchodní podíl, díky kterému realizoval společník práva a povinnosti.

2.1.3 Jednotnost obchodního podílu

Jednotnost obchodního podílu se projevovala ve faktu, že každý společník mohl ve vztahu k jedné společnosti disponovat pouze jedním podílem. Byla vyloučena situace, kdy jeden společník ve vztahu k jedné společnosti disponoval dvěma nebo i více obchodními podíly. Stejná situace platila i u vkladů, kdy jeden společník představuje jeden vklad. Ust. § 114 odst. 2 sice obsahovalo výraz další vklad, šlo však pouze o navýšení vkladu původního.²⁴

Úprava, kdy jeden společník disponuje jedním podílem, však není jediná možná, což dokazuje úprava v ZOK.

2.1.4 Dělitelnost obchodního podílu

Dělitelnost obchodního podílu zákon připouštěl pouze ve dvou případech, a to při přechodu a převodu obchodního podílu. V jiných situacích dělitelnost nepřipadala v úvahu. Zákon trochu nepřesně uváděl, že rozdělení je přípustné při přechodu jak na dědice, tak na právního nástupce. To ovšem není rozhodující, neboť při universální sukcesi není rozdíl, zda se tak děje na osobu fyzickou nebo právnickou. Za situace, kdy existoval pouze jeden právní nástupce, rozdělení podílu nebylo možné. K tomu došlo pouze v případě existence dvou a více právních nástupců.²⁵

Převodce mohl svůj podíl rozdělit mezi dva a více nabyvatelů a tím zmenšit nebo ukončit svou účast ve společnosti. Na nově vzniklý podíl musel připadat alespoň minimální vklad stanovený obchodním zákoníkem (§ 109 odst. 1), musel být

---

²³ POKORNÁ, Jarmila. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 532.

²⁴ ELIÁŠ, Karel. *Společnost s ručením omezeným.* Praha: Prospektrum, 1997, s. 78-79.

²⁵ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným.* 3. Vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008, s. 94-97.

dělitelný tisícem a společenská smlouva musela takovou variantu převodu dovolovat. Rozdělení obchodního podílu musela schválit valná hromada a to i tehdy, nestanovila-li společenská smlouva žádné překážky pro převod. Vydané usnesení muselo vždy obsahovat, jak se obchodní podíl rozdělí, kolik vznikne nových podílů, kdo bude nabyvatelem těchto podílů, jaké vklady případnou na jednotlivé nové podíly a muselo být osvědčeno notářským zápisem o rozhodnutí orgánu právnické osoby. Dále byla důležitá určitost daného souhlasu a jeho udílení in concreto.²⁶

Zrcadlovým protikladem dělitelnosti obchodního podílu je spojení obchodních podílů. Výše již bylo uvedeno, že nemohla nastat situace, kdy jeden společník disponoval více podíly. Nabytý podíl (nebo jeho část) vždy přirůstala k podílu dosavadnímu. V okamžiku, kdy se spojily všechny obchodní podíly a společník se tak stal jediným společníkem v s. r. o., musely být splaceny všechny vklady. Jestliže tomu tak nebylo, byl společník povinen splatit veškeré vklady nebo převést část obchodního podílu na jinou osobu. Obě možná řešení však musela splňovat tříměsíční zákonem stanovou lhůtu. Ta počínala běžet ode dne spojení podílů. Nesplnění povinnosti mělo za následek zrušení společnosti soudem a to i bez návrhu a nařízení její likvidace. Zrušení společnosti a její likvidaci předcházela výzva soudu k nápravě.²⁷

2.1.5 Společný obchodní podíl

Možnost, aby jeden obchodní podíl byl společným majetkem dvou a více osob, upravoval obchodní zákoník v § 114 odst. 3. Nejčastějšími příčinou vzniku spolumajitelství k obchodnímu podílu bylo dědění, právní nástupnictví a společné převzetí vkladu při založení společnosti či při zvýšení základního kapitálu více osobami a rovněž i důsledky smluvní dispozice. Takovou dispozicí byl především převod obchodního podílu na jinou osobu nebo uzavření smlouvy mezi majitelem obchodního podílu a další osobou o tom, že budou spolumajiteli obchodního podílu. Výše obchodních podílů budoucích spolumajitelů záležela na jejich vzájemné dohodě, popř. mohla vyplýnout přímo ze zákona (např. dědění). Nebylo-li tomu tak,

---

²⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. 3. Vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008, s. 94-97.

²⁷ Tamtéž.

použilo se přiměřeně ustanovení občanského zákoníku a podíly spolumajitelů byly stejné (§ 137 odst. 2 ObčZ).²⁸

Práva a povinnosti společníka nešlo z obchodního podílu vyčleňovat a činit je samostatným předmětem právních vztahů. Bylo-li tedy zřízeno spoluvlastnictví k obchodnímu podílu, nemohli účastníci takové smlouvy zřídit spoluvlastnictví jenom u určité části, představované majetkovou hodnotou obchodního podílu, aniž by se spoluvlastník stal účastníkem společenské smlouvy a aniž by nabýval podíl na veškerých právech a povinnostech společníka.²⁹

Občanský zákoník se užil v souvislosti s hospodařením s obchodním podílem. Platilo tak, že z právních úkonů byli všichni spolumajitelé oprávněni a povinni společně a nerozdílně. Rozhodovalo se na základě velikosti podílů na obchodním podílu. V případě, že se spolumajitelé mezi sebou nemohli dohodnout, rozhodl na návrh kteréhokoliv z nich soud.³⁰

Z hlediska spoluvlastnictví byla důležitá otázka předkupního práva. Předkupní právo obchodní zákoník přímo neupravoval, ale v případě, kdy to nebylo přímo vyloučeno, uplatnila se zásada smluvní volnosti účastníků smlouvy o převodu obchodního podílu a předkupní právo se na základě smlouvy zřídilo. Bylo třeba brát ohled na všechna omezení obchodním zákoníkem stanovená. Vzhledem k absenci úpravy i zde se použila analogicky ustanovení občanského zákoníku (§ 602 a násl. ObčZ).³¹

Spolumajitelé mohli rozhodnout o zrušení spoluvlastnictví a vzájemném vypořádání. V ideálním případě se společný podíl rozdělil mezi všechny spolumajitele, to však šlo pouze v případech, kdy vznikly samostatné obchodní podíly založené na vkladech o výši minimálně 20.000Kč a nebyl překročen maximální dovolený počet společníků. Toto řešení nebylo vždy uskutečnitelné, a proto bylo možné i alternativní řešení (např. že společný obchodní podíl převzal jeden ze spolumajitelů za náhradu) a nedošlo-li k dohodě, mohl rozhodnout soud dle § 142 ObchZ. V takovém případě soud zohlednil veškeré dostupné skutečnosti,

---

²⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 366.

²⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3581/2010.

³⁰ ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanské právo hmotné, 1. díl*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 329-330.

³¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2005, sp. zn. 29 Odo 1339/2004.

zájmy společníků i spolumajitelů a ujednání o převodu podílu ve společenské smlouvě.³²

Problematika společného podílu zasahovala i do SJM a zde existovalo několik možností. Možný byl stav, kdy byl společníkem pouze jeden z manželů a to za předpokladu, že na pořízení obchodního podílu využil prostředky ze svého výlučného majetku a obchodní podíl tak byl rovněž pouze jeho výlučným majetkem. Nabyli-li jeden z manželů za trvání manželství obchodní podíl z prostředků patřících do společného jmění manželů, pak i tento majetek (hodnota podílu) byl součástí společného jmění manželů. Bylo třeba odlišovat právní postavení manžela-společníka, který je jediný oprávněn vykonávat práva a povinnosti, od právního postavení druhého manžela. Nejvyšší soud tento závěr vyvodil z výkladu ust. § 143 odst. 2 ObchZ.³³ Na toto rozhodnutí navázal rozsudkem, ve kterém stanovil, že rozhoduje-li soud po zániku SJM o jeho vypořádání, nestačí přikázat hodnotu obchodního podílu, ale je třeba přikázat obchodní podíl. Ten může být přikázán jen podnikajícímu manželovi.³⁴ Rozhodnutí jsou sporná především faktem, že NS v nich obchodní podíl určitým způsobem rozdělil, přičemž jeho část tak připadá jednomu z manželů a zbytek oběma společně. Druhý z manželů se na jeho správě nepodílí. Jeho chvíle přichází až v okamžiku pozbytí obchodního podílu, kdy se do společného jmění manželů dostávají prostředky z vyplaceného vypořádacího podílu, podílu na likvidačním zůstatku nebo výnos z úplatného převodu obchodního podílu. Na tento fakt poukazuje i odborná literatura.³⁵

2.2. Podíl v zákoně o obchodních korporacích

2.2.1 Pojem podíl

Nová úprava již nerozlišuje podíl a obchodní podíl tak, jak tomu bylo v obchodním zákoníku. I po rekodifikaci platí, že podíl je souborem práv a povinností společníka ve vztahu ke společnosti.³⁶

Základem regulace podílu v zákoně o obchodních korporacích je § 31. Ten definuje podíl jako vyjádření vzájemného poměru společníka a korporace, v němž

---

³² POKORNÁ, Jarmila. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 536.

³³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2004, sp. zn. 22 Cdo 700/2004.

³⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2005, sp. zn. 22 Cdo 1781/2004.

³⁵ Např. DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným.* 3. Vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008, s. 99-100.

³⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2007, sp. zn. 29 Odo 346/2006.

společník představuje na jedné straně osobní podstatu korporace, na straně druhé je od této korporace oddělen a na její činnost může mít jen omezený vliv, když uvádí, že podíl představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí.³⁷

Z definice věci v novém občanském zákoníku vyplývá, že nově je podíl chápán jako věc v právním smyslu. Dle § 489 NOZ je věcí v právním smyslu vše, nerozdílné od osoby a slouží potřebám lidí. Jde o zásadní změnu, která je v rozporu s dřívější judikaturou³⁸ a která má dalekosáhlé důsledky spočívající např. ve faktu, že nově je možné nabýt za podmínek § 1109-1113 NOZ podíl od nevlastníka.³⁹

2.2.2 Druhy podílů

Práva a povinnosti společníka ve společnosti s ručením omezeným jsou spojeny s každým podílem. Nově však mohou být s podílem spojena rovněž zákonem neupravená práva a povinnosti. ZOK proto rozlišuje mezi základními podíly a dalšími druhy podílů. Základními podíly rozumíme takové podíly, se kterými jsou spojena práva a povinnosti přímo upravená v zákoně. Další druhy podílů naopak zaručují společníkům ještě další práva nebo ukládají další povinnosti. Nutným předpokladem pro vznik dalších druhů podílů je úprava a přesná specifikace těchto podílů ve společenské smlouvě. Především musí být dostatečně určitě vymezeno, jaká nová práva a povinnosti jsou s novým druhem podílu spojena. Zákon v tomto ohledu nestanoví žádná omezení a vše nechává na fantazii a potřebách společníků s výjimkou, že nerovnost práv a povinností společníků nesmí být v rozporu s dobrými mravy a podíl by neměl nepřiměřeně zvýhodňovat nebo naopak neznevýhodňovat společníka bez spravedlivého důvodu. Jako příklad jiných druhů podílů lze uvést např. podíly s přednostním právem na podíl na zisku, podíly s právem na podíl na zisku pouze na jedné z poboček, podíl s násobkem hlasovacích práv⁴⁰ nebo podíl, se kterým bude spjato právo veta.⁴¹ Dále např. právo neudělit souhlas s určitými, přesně

³⁷ POKORNÁ, Jarmila. In LASÁK, Jan a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 255.

³⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 10. 2007, sp. zn. 29 Odo 794/2006.

³⁹ PIKAL, Daniel. *Obchodní podíl v s.r.o. po rekodifikaci*. [online]. epravo.cz, 11. 11. 2013 [cit. 14. října 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-podil-v-sro-po-rekodifikaci-92750.html>.

⁴⁰ JOSKOVÁ, Lucie a kol. *Nová společnost s ručením omezeným. Právo – účetnictví – daně*. Praha: GRADA Publishing, 2014, s. 60-61.

⁴¹ HAVEL, Bohumil. *Je možné podle ZOK vytvořit druh podílů u s. r. o., se kterým bude spjato „právo veta“?*. Rekodifikace & praxe, 2013, č. 12, s. 21, [Program] ASPI pro Windows, aktualizace z 11. 10. 2015 [cit. 14. října 2015].

vymezenými rozhodnutími valné hromady, které pak nebudou přijata. Rovněž může jít o práva a povinnosti vázané na konkrétní osobu společníka, např. na jeho kvalifikaci. V takové případě lze převést podíl jen na osobu se stejnou kvalifikací.⁴²

Odborná veřejnost se přiklání k názoru, že je možné, aby ve společnosti vedle sebe paralelně existovaly podíly, jež by byly představovány kmenovými listy a podíly, které by kmenovými listy představovány nebyly. Rovněž je možná paralelní existence podílů s omezenou převoditelností nebo nepřevoditelných, které nejsou představovány kmenovými listy, a podíly neomezeně převoditelnými, které jsou představovány kmenovými listy. Možná je i koexistence podílů s omezenou převoditelností nebo nepřevoditelných, které nejsou představovány kmenovými listy, podíly neomezeně převoditelné, které jsou představovány kmenovými listy, a podíly neomezeně převoditelné, které nejsou představovány kmenovými listy.⁴³

2.2.3 Podíl jako kmenový list

Zákonná úprava možnosti, aby byl podíl společníka ve společnosti představován cenným papírem, je obsažena v § 137 a v § 138 ZOK. Jde o nejradikálnější změnu oproti předešlé úpravě obsažené v obchodním zákoníku.

Dle § 137 ZOK určí-li společenská smlouva, může být podíl společníka představován kmenovým listem. Je-li podle společenské smlouvy dovolen vznik více podílů pro jednoho společníka, může společnost vydat kmenový list pro každý podíl. Kmenový list lze vydat pouze k podílu, jehož převoditelnost není omezena nebo podmíněna. Kmenový list je cenný papír na řad a nelze jej vydat jako zaknihovaný cenný papír. Rovněž nemůže být veřejně nabízen nebo přijat k obchodování na evropském regulovaném trhu ani na jiném veřejném trhu.

Nepřevoditelností se kmenový list zásadně odlišuje od běžného podílu, který je nebo může být omezen schválením příslušného orgánu společnosti. Kmenový list se převádí rubopisem a převodce či nabyvatel kmenového listu musí společnost o převodu informovat z důvodu provedení změny v seznamu společníků.⁴⁴ Smlouvu o převodu kmenového listu je možné uzavřít i ústně. Rubopis (indosament) je

---

⁴² HAMPEL, Petr. *Jaké změny nastanou od 1. 1. 2014 v oblasti dispozice s „obchodním“ podílem v s. r. o.?* Rekodifikace & praxe, 2013, č. 4, s. 25, [Program] ASPI pro Windows, aktualizace z 11. 10. 2015 [cit. 14. října 2015].

⁴³ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. 3. Vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2014, s. 114-115.

⁴⁴ LOCHMANOVÁ, Ludmila. In ROZEHNAL, Aleš a kol. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 380-381.

písemným prohlášením dosavadního vlastníka kmenového listu, že podíl ve společnosti převádí na někoho jiného. Rubopis musí být uveden přímo na kmenovém listu a zpravidla ho nalezneme zezadu. Přesné znění rubopisu není nikde stanoveno, musí z něj ovšem vyplývat, že dochází k převodu kmenového listu na jinou osobu.⁴⁵

Výhodou podílu, který je vtělen do kmenového listu oproti běžnému podílu, tedy je značné zjednodušení převodu. Neexistence smlouvy znamená i vyšší míru diskrétnosti. Zákon č. 304/2012Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob stanoví povinnost založení smlouvy o převodu podílu do sbírky listin, která se tak stává volně přístupnou. Další podstatnou výhodou je absence úředního ověření podpisu na rubopisu, neboť zákon č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový, toto nevyžaduje. Jde tak o podstatné snížení administrativní zátěže a podstatné zjednodušení především pro společníky ze zahraničí. Odpadá totiž nutnost superlegalizace, tedy ověření podpisu další osobou dle mezinárodních smluv.⁴⁶

Teoreticky může nastat situace, kdy jedna osoba bude zapsána jako společník v rejstříku, druhá osoba jako společník v seznamu společníků a třetí bude skutečným společníkem z titulu vlastnictví kmenového listu. Tím může docházet nejen k neinformovanosti u třetích osob, ale také např. u orgánů činných v trestním řízení.⁴⁷

Dle § 138 kmenový list obsahuje označení, že se jedná o kmenový list, jednoznačnou identifikaci společnosti, výši vkladu připadající na podíl, jednoznačnou identifikaci společníka, označení podílu, k němuž je kmenový list vydán a označení kmenového listu, jeho číslo a podpis jednatele nebo jednatelů. Podpis může být nahrazen jeho otiskem, pokud jsou na listině současně použity ochranné prvky proti jejímu padělání nebo pozměnění. V případě, že byl vydán i hromadný kmenový list, obsahuje také údaj o tom, kolik kmenových listů nahrazuje, a označení podílů, které nahrazuje.

Nová právní úprava podílu vtěleného do kmenového listu je jistě jednou z největších změn, kterou zákon o obchodních korporacích v souvislosti se společnostmi s ručením omezeným obsahuje. Za největší výhody lze považovat

---

⁴⁵ JOSKOVÁ, Lucie a kol. *Nová společnost s ručením omezeným. Právo – účetnictví – daně*. Praha: GRADA Publishing, 2014, s. 61.

⁴⁶ KRÁLÍKOVÁ, Sandra. *Výhody a nevýhody podílu na společnosti s ručením omezeným ve formě kmenového listu* [online]. epravo.cz, 30. 9. 2015 [cit. 14. října 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/vyhody-a-nevyhody-podilu-na-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-ve-forme-kmenoveho-listu-98774.html>.

⁴⁷ MANDÁT, Jan. *Kmenový list jako cesta k anonymizaci s.r.o.?* [online]. epravo.cz, 11. 9. 2014 [cit. 14. října 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/kmenovy-list-jako-cesta-k-anonymizaci-sro-95025.html?mail>.

možnost uzavření smlouvy o převodu kmenového listu pouze ústně a zákaz omezení nebo vyloučení převoditelnosti, čímž lze na kmenové listy pohlížet jako na jednodušší a administrativně i finančně méně náročnou formu převodu podílu. Naopak informovanost třetích osob je tímto oslabena.

2.2.4 Jednotnost podílu

Opět platí, stejně jako tomu je v obchodním zákoníku, že ke každému podílu přísluší jediný vklad (§ 142 odst. 2 ZOK). Každý společník má jeden podíl, leč společenská smlouva může určit něco jiného (§ 135 odst. 2 ZOK). Zde se ZOK inspiroval zahraniční právní úpravou. Například německý zákon o společnosti s ručením omezeným připouští, aby společník měl vícero obchodních podílů. Takové řešení může mít výhodu např. v neexistenci problému s rozdělováním podílu při převodu nebo přechodu jeho části, možnost zastavení jen některého z podílů, zastavení jednotlivých podílů různým osobám nebo odpadnutí problémů s existencí zástavního práva při převodu zastaveného podílu jinému společníkovi.⁴⁸

2.2.5 Dělitelnost podílu

ZOK opět umožňuje rozdělení v případě převodu a přechodu podílu. Společenská smlouva však může povolit i rozdělení při jiných příležitostech nebo rozdělení zcela zakázat (§ 43 odst. 3 ZOK). Je-li rozdělení možné, existuje několik variant. ZOK např. připouští situaci, kdy k rozdělení podílu dojde v souvislosti se zavedením více než jednoho druhu podílu. Stejně jako v obchodním zákoníku je možné i spojení podílů. Společenská smlouva může zakázat, aby jeden společník měl více jak jeden podíl. V takovém případě podíl přirůstá k dosavadnímu podílu.⁴⁹

ZOK tak opět směřuje k vyšší míře volnosti úpravy vztahů mezi společníky, když obchodní zákoník stanoví jiných způsobů dělitelnosti podílů nepřipouští.

2.2.6 Společný podíl

Z hlediska spoluvlastnictví se v nové úpravě příliš nemění. Podíl může být ve spoluvlastnictví více osob. Nejčastěji k takové situaci dojde v rámci dědictví. Vůči společnosti mají postavení společného společníka a podíl spravuje správce společného podílu (§ 1134 a násl. NOZ). Správce má postavení příkazníka a může

---

⁴⁸ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2014, s. 112.

⁴⁹ Tamtéž, s. 113-114.

jím být společník i třetí osoba. Cílem je zjednodušení postavení společnosti ve vztahu ke spoluvlastníkům a vyloučení možných konfliktů.⁵⁰

Problematickým se ukazuje podíl v SJM. Zatímco předešlá úprava, kdy nebylo sporu o tom, že v rámci společného jmění manželů dochází k oddělení právního režimu společníka a právního režimu manželů, nečinila potíže, po rekodifikaci došlo k vytvoření dvou názorových proudů. Ust. § 709 odst. 3 NOZ normuje, že součástí společného jmění manželů je také podíl manžela v obchodní společnosti nebo družstvu, stal-li se manžel v době trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva. První proud zastává stanovisko, že i přes změnu právní úpravy stále platí dosavadní odlišení majetkové a osobní roviny spojené s podílem.⁵¹ Hlavními argumenty tohoto proudu je použití singuláru v textu zákona (...stal-li se manžel), že se nikdo nemůže stát společníkem bez souhlasu a právní jistota spoluzakladatelů.⁵² Druhý proud, ke kterému se i já řadím, se přiklání k variantě, že se manželé stávají společným společníkem.⁵³ Mezi hlavní argumenty patří jednotnost podílů, fakt, že podíl v korporaci je věc a předmětem SJM je celá věc a nelze tak použít judikaturu z BSM a rovněž i srovnání s německou úpravou. Je však nutné zohlednit i jiné předpisy. Plyne-li např. zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, že členem společnosti mohou být pouze advokáti, nemůže nabytí podílu advokátem vést k založení společného členství jeho manžela/manželky, který advokátem není.⁵⁴

Nutno dodat, že podíly nabyté do konce roku 2013 spadají pod režim § 3028 odst. 2 NOZ a manželé/manželky se tak nabytím účinnosti NOZ nestávají členy společností svých protějšků.

---

⁵⁰ EICHLEROVÁ, Kateřina. In ČERNÁ, Stanislava a kol. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 308.

⁵¹ Viz např. EICHLEROVÁ, Kateřina. In ČERNÁ, Stanislava a kol. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 309 nebo DĚDIČ, J., ŠUK, P. *K některým výkladovým otázkám právní úpravy podílu v obchodní korporaci*. Obchodněprávní revue, 2014, č. 6, s. 167-172.

⁵² DĚDIČ, J., ŠUK, P. *K některým výkladovým otázkám právní úpravy podílu v obchodní korporaci*. Obchodněprávní revue, 2014, č. 6, s. 167-172.

⁵³ Viz např. BEZOUŠKA, P., HAVEL, B. *Podíl v obchodní korporaci ve společném jmění manželů, prý vše jasné....* Obchodněprávní revue, 2015, č. 4, s. 97-101. Nebo ČECH, P. *Činí rekodifikace z obou manželů společníky?* Právní rádce, 2013, č. 10, s. 26-27.

⁵⁴ BEZOUŠKA, P., HAVEL, B. *Podíl v obchodní korporaci ve společném jmění manželů, prý vše jasné....* Obchodněprávní revue, 2015, č. 4, s. 98-101.

3. Kvalitativní a kvantitativní stránka podílu

3.1. Kvalitativní stránka podílu

S kvantitativní stránkou podílu jsou spojeny práva a povinnosti společníků. Obchodní zákoník ani zákon o obchodních korporacích kvalitativní stránku podílu přímo nezmiňuje. V souvislosti s podílem můžeme hovořit o celé řadě práv a povinností. Ty nejdůležitější jsou i po rekodifikaci zachována, proto je o nich pojednáno společně. Existuje však celá řada možností a kritérií, jak práva a povinnosti společníků třídit. Jedním z nejběžnějších je třídění práv a povinností na majetková, nemajetková a ostatní.

a) V rámci majetkových práv rozlišujeme:

- 1) Právo na podíl na zisku.
- 2) Právo na vypořádání společníka a společnosti.

- O obou bude pojednáno dále

b) Nemajetková práva dělíme na:

- 1) Právo podílet se na řízení společnosti.
- 2) Právo na informace.

- Jde o informace týkající se záležitostí společnosti. Účelem takového práva je zajištění dostatečné informovanosti společníků. V širším smyslu zahrnuje rovněž právo na nahlížení do dokladů společnosti.⁵⁵ Společník tak má právo nahlížet i do dokladů společnosti, které mu nejsou přímo známy. Poskytování informace nebrání ani obchodní tajemství.⁵⁶ Zánikem účasti společníka ve společnosti, zaniká i jeho právo podílet se na řízení společnosti a kontrole společnosti, čímž dochází i k zániku práva na poskytnutí informace o záležitostech společnosti.⁵⁷

c) Ostatní práva: Tuto skupinu práv tvoří zejména menšinová práva společníků kapitálových obchodních společností, která i společníkům s malým podílem zajišťují možnost rozhodovat o záležitostech spojených se společností.

Stejně jako práva lze i povinnosti dělit na majetkové, nemajetkové a ostatní.

a) Mezi povinnosti majetkové povahy řadíme:

- 1) Vkladovou povinnost.

---

⁵⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 6. 2013, sp. zn. 7 Cmo 384/2009.

⁵⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009.

⁵⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2189/2012.

- 2) Povinnost kompenzovat ztráty společnosti.
- b) Povinnosti nemajetkové: Tyto povinnosti mají nejrůznější povahu, jako např.:
- 1) Povinnost loajality
    - Jde o princip, jenž je základním principem všech společnických povinností a současně důležitým výkladovým pravidlem ovlivňujícím interpretaci jednotlivých dílčích povinností společníka vůči společnosti. Je tak např. povinností společníka zajistit, aby při převodu podílu neúměrně a neodůvodněně neohrozil další činnost a existenci společnosti.⁵⁸ Z principu loajality rovněž plyne, že společník, který svou neúčastí zmařil konání valné hromady, se nemůže úspěšně domáhat zrušení společnosti z důvodu nekonání valných hromad.⁵⁹
  - 2) Povinnost zdržet se konkurenčního jednání.
    - Povinnost, která má u různých druhů společností různou intenzitu. U společnosti s ručením omezeným může vyplývat ze zákona a společenské smlouvy. Ze zásady smluvní volnosti plyne možnost společníků dohodnout zákaz konkurence i poté, co skončí jejich účast ve společnosti. V případě, že je zákaz konkurence do společenské smlouvy začleněn rozhodnutím většinového společníka nebo několika společníků, je nutné zkoumat, zda nejde o zneužití většinového postavení.⁶⁰
- c) Ostatní povinnosti:
- Jde o povinnosti zpravidla založené společenskou smlouvou a vyplývající z konkrétních poměrů konkrétní společnosti. U osobních společností je přímo definičním znakem povinnost společníků účastnit se činnosti společnosti a společenská smlouva poté vymezí druh a rozsah této činnosti.⁶¹

Povinnosti společníka plynou ze zákona, společenské smlouvy, jiných listin nebo rovněž ze zásad, na kterých je postavena zákonná úprava obchodních korporací, z jiných než písemných závazků převzatých společníkem vůči společnosti, popř. z jiných právních skutečností.⁶²

---

⁵⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2007, sp. zn. 29 Cdo 387/2006.

⁵⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2013, sp. zn. 29 Cdo 1441/2012.

⁶⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 1. 2002, sp. zn. 29 Cdo 463/2001.

⁶¹ POKORNÁ, Jarmila. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 310-311.

⁶² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 29 Odo 1007/2005.

Na první pohled by se mohlo zdát, že výše uvedený přehled reprezentuje značně nesourodý soubor práv a povinností. Kvalitativní stránka podílu naopak představuje organický celek a přispívá k chápání podílu jako jednotlivého předmětu. Je třeba mít na paměti neoddělitelnost kvalitativní a kvantitativní stránky podílu. Ten je definován oběma těmito složkami a žádná nenalézá samostatnou právní existenci, neboť jejich existence spočívá v jejich spojení a vzájemném souladu. Odmyšlením jedné ze stránek podílu přestává podíl jako takový existovat a nahrazuje jej jiný právní institut (např. vypořádací podíl).⁶³

Práva a povinnosti je možné třídit rovněž dle toho, zda jsou kvantifikovatelná či nikoliv. U rozhodovacích práv je nejdůležitějším kvantifikovatelným právem hlasovací právo. Počet hlasů jednotlivých společníků představuje u kapitálových společností důležitý ukazatel, neboť definuje rozsah vlivu a míru rozhodovací činnosti a často jsou s nimi spojeny i různé zákonem stanovené povinnosti nebo speciální postavení.⁶⁴ Naproti tomu např. právo na informace nebo právo žádat vysvětlení patří k právům, která jsou nekvantifikovatelná, neboť náleží všem společníkům ve zcela stejné míře. O kvalifikované povinnosti můžeme hovořit v souvislosti s vkladovou povinností, popř. s povinností podílet se na tvorbě fakultativního rezervního fondu. Platí, že tento druh povinností je spojen se závazkem společníka něco vykonat nebo se něčeho zdržet.

Dalším možným členěním je členění na práva a povinnosti, jenž jsou určena jen pro některé společníky nebo skupinu společníků. Stanovy ani společenská smlouva nemůže společníkům přiznat nebo naopak činit některá práva nepřístupná. Takové jednání by bylo v rozporu se zásadou rovného zacházení se společníky. Je tedy vyžadováno, aby všem společníkům náleželo totožné právní postavení ve smyslu, že rozsah jejich oprávnění i povinností je dán předem a dle jasně stanoveného klíče, který je aplikován na všechny společníky zcela totožně.⁶⁵

Jisté prolomení této zásady představují tzv. menšinová práva, která ze zákona chrání právní postavení těch společníků, jejichž podíl na společnosti je minimální a neumožňuje tak společníkům do činnosti společnosti zasahovat. Důležitou roli hrají menšinová práva zejména u kapitálových společností, kdy kompenzují ten fakt, že pro význam právního postavení společníka kapitálové společnosti je primárně

---

⁶³ ELIÁŠ, Karel. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Prospektrum, 1997, s. 77.

⁶⁴ Srov. např. § 122 zákona č. 256/2004 Sb.

⁶⁵ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 62-65.

rozhodující velikost jeho vkladu do základního kapitálu společnosti. Menšinová práva nejsou v zákonech přímo definována. Aby společník dosáhl na menšinová práva, musí disponovat určitým procentním podílem.⁶⁶ I menšinová práva je možné pro lepší přehlednost dělit a to na přímá a nepřímá. Mezi přímá menšinová práva řadíme ta práva, která skupinu menšinových společníků přímo opravňují k určitému postupu vůči společnosti s cílem ovlivnit průběh některých záležitostí společnosti. Nepřímá menšinová práva potom řadíme do skupiny práv „defenzivních“.⁶⁷

3.2. Kvantitativní stránka podílu

Vedle stránky kvalitativní charakterizuje pojem podíl rovněž stránka kvantitativní.

Obchodní zákoník § 61 odst. 1 vyjadřoval kvantitativní stránku jako míru účasti společníka na čistém obchodním majetku společnosti.⁶⁸ Mírou účasti na čistém obchodním majetku chápeme poměr, v němž se obchodní majetek ideálně rozděluje mezi společníky a který je možné označit jako výši podílu společníka. Společník však není spolumajitelem majetku společnosti.⁶⁹

Zákon o obchodních korporacích vymezuje podíl jako účast společníka ve společnosti a práva a povinnosti z této účasti plynoucí (§ 31 ZOK). Společnost je právnickou osobou v postavení podnikatele, která disponuje určitým jměním, jež je tvořeno souhrnem jejího majetku a jejich dluhů (§ 495 NOZ).

Alespoň orientačně lze stanovit hodnotu podílu, tedy určit, jaký majetek vlastně podíl představuje. V praxi k tomu dochází především pomocí ceny obdržené při převodu podílu. Výše kvantitativního podílu stanoví, v jakém rozsahu se společník podílí na společnosti, jak velká jsou jeho práva, tedy míru jeho vlivu na společnost.⁷⁰

Od výše podílu je třeba důsledně odlišovat pojem hodnota podílu. Výší podílu rozumíme relativně stálou veličinu, avšak hodnota podílu se odvíjí od hospodářských výsledků společnosti a je proto závislá na rozsahu práv a povinností společníka na hodnotě čistého obchodního majetku společnosti. Hodnota čistého obchodního

---

⁶⁶ Srov. např. § 129 ObchZ.

⁶⁷ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 62-65.

⁶⁸ POKORNÁ, Jarmila. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 311-312.

⁶⁹ DĚDIČ, Jan, KUNEŠOVÁ-SKÁLOVÁ, Jana. *Společnost s ručením omezeným z právního a účetního pohledu*. Praha: POLYGON, 1999, s. 224.

⁷⁰ POKORNÁ, Jarmila. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 311-312.

majetku je závislá na metodě ocenění majetku, neboť pro zjištění hodnoty je třeba ji ocenit. Děje se tak oceněním míry účasti na čistém obchodním majetku společnosti.⁷¹

Jak již bylo řečeno výše, v případě velikosti podílu nehovoříme o konkrétním podílu na majetku společnosti, ale o relativní veličině vyjádřené zpravidla zlomkem či procentem. Společenská smlouva může velikost podílu formulovat například takto: „Podíl pana Novotného na společnosti činí 25%“. Samozřejmě je možné stanovit ve společenské smlouvě výši podílu jakkoliv jinak, avšak není možná situace, kdy společník podíl nemá nebo jeho výše se rovná nule.⁷² V této souvislosti je možná analogie s institutem podílového spoluvlastnictví, který rovněž nezaručuje vlastnictví ke konkrétní části věci, nýbrž jde o ideální podíl, který vyjadřuje míru práv a povinností plynoucích ze spoluvlastnictví dané věci.

Výše podílu hraje roli při pohledu na právní postavení společníků u osobních a kapitálových společností. Zatímco v prvním uvedeném případě kvantifikujeme podíly jako rovné bez ohledu na velikost případných vkladů jednotlivých společníků, ve společnostech kapitálových se oproti tomu odvozuje váha podílu společníka od velikosti vkladu, na němž je podíl založen, a poměru vkladu k základnímu kapitálu společnosti. U společnosti s ručením omezeným respektuje právní úprava osobní prvky této společnosti a dovoluje tak, aby společenská smlouva stanovila kvantifikovatelná práva nesouměrně k velikosti podílu. Vklady společníků tak mohou být různé, ale podíly stejné, všichni budou disponovat se stejným počtem hlasů, ale na zisku se budou podílet v závislosti na velikosti vkladů.⁷³ Tato situace však není v praxi běžná. Nejčastější využití nalezne tato konstrukce nejspíš v tzv. rodinných společnostech.

Lze tedy závěrem této části konstatovat, že obchodní podíl má svou majetkovou podstatu. Nelze ovšem hovořit o tom, že majitel čtvrtinového obchodního podílu vlastní čtvrtinu budovy společnosti, ve které sídlí, čtvrtinu služebního vozu nebo čtvrtinu zboží ve skladě. V těchto případech se jedná o výlučné vlastnictví

---

⁷¹ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 2. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2011, s. 105.

⁷² DĚDIČ, Jan, KUNEŠOVÁ-SKÁLOVÁ, Jana. *Společnost s ručením omezeným z právního a účetního pohledu*. Praha: POLYGON, 1999, s. 224.

⁷³ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 66-67.

společnosti a jen ona může s tímto vlastnictvím plně disponovat. Společnost chápeme jako svébytný a suverénní subjekt práva.⁷⁴

3.3. Vypořádací podíl

Právní úprava vypořádacího podílu byla obsažena v § 61 odst. 2 ObchZ a nově ji nalezneme v § 36 ZOK. Přichází na řadu za situace, že účast společníka ve společnosti zanikne, a společnost existuje i nadále. Vypořádací podíl však přichází na řadu tehdy, když účast společníka ve společnosti zaniká jinou právní skutečností než převodem podílu.⁷⁵ Společníkovi vzniká právo na vypořádací podíl již zánikem účasti ve společnosti.⁷⁶

3.3.1 Vypořádací podíl v obchodním zákoníku

Majetkové vyrovnání určuje, jak se vklad společníka do základního kapitálu společnosti zhodnotil nebo případně znehodnotil. Toto určení případného zhodnocení a znehodnocení plyne z tržní ceny za podíl. Obchodní zákoník v obecné úpravě uváděl základ, z kterého jsme poté pomocí speciální úpravy u jednotlivých druhů obchodních společností dospěli k výši vypořádacího podílu. Pravidlo pro výpočet základního vypořádacího podílu dávalo obchodní společnosti dvě možnosti:

- a) Rozsah hodnoty majetku mohl vycházet z účetních předpisů. Použilo se ocenění majetku dle účetních předpisů a výchozí hodnota byla dána rozsahem vlastního kapitálu společnosti zjištěného účetní závěrkou, kterou byla společnost povinna sestavit ke dni zániku účasti společníka na společnosti.
- b) Pro případ, kdy společnost nechtěla postupovat cestou vypořádání se účetní hodnotou, připouštěl zákon druhou variantu v podobě vypořádání podílu výpočtem z hodnoty čistého obchodního majetku společnosti. Dělo se tak na základě určení společenskou smlouvou. Výpočet musel provést nezávislý znalec stanovený soudem, obdobně jako u ocenění nepeněžitého vkladu do základního kapitálu. Tato forma řešení přihlížela k faktorům jako je kvalita podnikatelského záměru společnosti, její budoucí perspektiva, kvalita sítě zákazníků, vyspělost technologií apod.

---

⁷⁴ ELIÁŠ, Karel. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Prospektrum, 1997, s. 76

⁷⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2013, sp. zn. 29 Cdo 381/2013.

⁷⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 11. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3317/2011.

Po zvolení jedné ze dvou variant pro výpočet základu se poté určil vypořádací podíl konkrétního společníka v návaznosti na výši jeho podílu na společnosti nebo speciálním postupem pro jednotlivé formy obchodních společností.⁷⁷

3.3.2 Vypořádací podíl v zákoně o obchodních korporacích

ZOK v § 36 normuje, že neurčí-li společenská smlouva jinak, stanoví se výše vypořádacího podílu ke dni zániku účasti společníka v obchodní korporaci z vlastního kapitálu zjištěného z mezitímní, řádné nebo mimořádné závěrky sestavené ke dni zániku účasti společníka v obchodní korporaci. K tomuto postupu nedojde, liší-li se podstatně reálná hodnota majetku společnosti od jeho ocenění v účetnictví. V takovém případě se při určení výše vypořádacího podílu vychází z reálné hodnoty majetku snížené o výši dluhů vykázaných v účetní závěrce. Společenská smlouva může určit jiný vhodný způsob vypořádacího podílu (§ 36 odst. 2 ZOK).

Největším přínosem rekodifikace v oblasti vypořádacího podílu je fakt, že za platnosti obchodního zákoníku bylo sporné, zda lze výši vypořádacího podílu upravit odchylně od znění § 61 odst. 2 ObchZ. Tato varianta je nyní výslovně připuštěna.

Vypořádací podíl se vyplácí v penězích, nestanoví-li společenská smlouva nebo stanovy jinak. Je možné sjednat ujednání o tom, že v rámci vypořádání při ukončení účasti společníků ve společnosti jim budou vráceny předměty jejich nepeněžitých vkladů. Způsob kompenzace je možné upravit i pro případ, že hodnota vypořádacího podílu bude nižší než hodnota nepeněžitého vkladu.⁷⁸ V případě, kdy společník využije možnosti naturálního vypořádání, je nutné určit způsob ocenění majetku. K tomuto se užije zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku.⁷⁹

Z daňového pohledu řadíme příjem z vypořádacího podílu u poplatníka, který je fyzickou osobou, do kategorie ostatní příjem dle § 10 zákona o daních z příjmu. Tuto daň, jejíž sazba se rovněž stanoví dle zákona č. 586/1992 Sb., je povinna srazit společnost a to v momentu výplaty vypořádacího podílu. V případě, že je vypořádací podíl uskutečněn v nepeněžitě podobě ve hmotném nebo nehmotném majetku a pokud byl u tohoto majetku nebo alespoň jeho části uplatněn odpočet daně, pak to

---

⁷⁷ POKORNÁ, Jarmila. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 312.

⁷⁸ LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva.* 2. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2011, s. 105.

⁷⁹ POKORNÁ, Jarmila. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 313.

lze považovat za zdanitelné plnění v rámci DPH (§ 14 odst. 3 a § 13 odst. 4 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty).⁸⁰

3.4. Podíl na likvidačním zůstatku

3.4.1 Podíl na likvidačním zůstatku v obchodním zákoníku

Dikce § 61 odst. 4 ObchZ uváděla, že je-li se zrušením společnosti spojena likvidace, má společník právo na podíl na majetkovém zůstatku, který vyplynul z likvidace (podíl na likvidačním zůstatku). Obecně likvidaci upravoval obchodní zákoník v § 70 až 75c. Speciální úpravu pro společnost s ručením omezeným jsme poté našli v § 151 až 153 Obchz.

Šlo o druhou formu práva na vypořádání v případech, kdy došlo ke zrušení a zániku společnosti její likvidací a společník dostává konečný výnos, který společnost dosáhla za celou dobu své existence. Z logiky věci vyplývá, že částka podílu na likvidačním zůstatku mohla být vyšší než původní vklad společníka do základního kapitálu společnosti, ale mohla být rovněž nižší.

Samotný podíl byl nejčastěji vyplácen v peněžité formě, nebyla ovšem vyloučena naturální podoba podílu na likvidačním zůstatku.⁸¹

Likvidátor neměl zákonnou povinnost majetek společnosti zpeněžit. Návrh likvidátora na rozdělení likvidačního zůstatku obsahoval vedle formy i výši pro jednotlivé společníky. Společníci měli právo nechat návrh na rozdělení likvidačního zůstatku přezkoumat v soudním řízení. Za tímto účelem jim běžela lhůta tří měsíců ode dne, kdy byl návrh na rozdělení likvidačního zůstatku projednán. Po uplynutí této lhůty právo zaniklo a likvidátor mohl přistoupit k vyplacení podílů na likvidačním zůstatku jednotlivých společníků.⁸² Před samotným vyplacením musely být uspokojeny nároky všech známých věřitelů společnosti. Byly-li s likvidovaným majetkem společnosti spojeny sporné nebo nesplacené pohledávky, musela být věřiteli poskytnuta adekvátní záruka, jinak nešlo likvidační zůstatek rozdělit. Pravidla pro rozdělování stanovila společenská smlouva, a chyběla-li taková konkrétní úprava, pak zákon u jednotlivých druhů obchodních společností. Po rozdělení

---

⁸⁰ VYCHOPEŇ, Jiří. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2011, s. 100-101.

⁸¹ PREUSS, ONDŘEJ. *Podíl na likvidačním zůstatku v naturální podobě* [online]. epravo.cz, 12. 5. 2011 [cit. 2. listopadu 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/podil-na-likvidacnim-zustatku-v-naturalni-podobě-73366.html>.

⁸² POKORNÁ, Jarmila. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 313-314.

sestavil likvidátor seznam společníků, kterým podíl vyplatil. Následovalo podání návrhu na výmaz společnosti z rejstříku ve lhůtě 30 dnů. Práva a povinnosti zůstávaly v průběhu likvidace zachovány s výjimkou těch, která jsou v přímém rozporu s účelem likvidace. Společnost stejně jako společnický vztah společníka zanikal výmazem z obchodního rejstříku.⁸³

Podíl na likvidačním zůstatku u společnosti s ručením omezeným upravoval § 153 ObchZ. Společenskou smlouvou bylo možné založit nerovné postavení společníků a stanovit podíl na likvidačním zůstatku bez vazby na výši vkladu. Šlo o úpravu pro tento typ společnosti logickou, neboť u společnosti s ručením omezeným společenská smlouva často ukládá společníkům osobně se podílet na činnosti společnosti. Je tedy správné, že podíl na likvidačním zůstatku tento fakt zohledňoval. Stanovení rozdílné výše by mělo být vždy náležitě odůvodněno přínosem takto zvýhodněného společníka pro společnost. V jiném případě se na takový výkon práva mohlo nahlížet jako na porušení zásad dobrého obchodního styku.⁸⁴

Zánik společnosti s ručením omezeným vedl i k zániku právní subjektivity jako právnické osoby a s tím spojeného živnostenské oprávnění dle § 57 živnostenského zákona.

Z ust. § 13 odst. 4 ObchZ vyplývalo, že společnost s ručením omezeným, která je v likvidaci, je vůči třetím osobám vázána jednáním uskutečněným likvidátorem i v případě překročení rozsahu jejího předmětu podnikání, ledaže jde o jednání, které překračuje působnost, kterou likvidátorovi svěřuje nebo dovoluje zákon.

3.4.2 Podíl na likvidačním zůstatku v zákoně o obchodních korporacích.

ZOK upravuje podíl na likvidačním zůstatku v § 37. Zde uvádí, že při zrušení obchodní korporace s likvidací má každý společník právo na podíl na likvidačním zůstatku. Nestanoví-li společenská smlouva nebo dohoda společníků jinak, vyplácí se podíl v penězích. Stejně jako v obchodním zákoníku je tak přípustná naturální forma podílu na likvidačním zůstatku. Může tak jít o vypořádání např. ve formě movité věci, kterou některý ze společníků vložil jako nepeněžitý vklad.

---

⁸³ ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 72-73.

⁸⁴ ŠTENGLOVÁ, IVANA. In BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 113.

Obchodní zákoník určoval podíl společníka na likvidačním zůstatku dle výše obchodního dílu a výše splacení vkladů nehraje žádnou roli, pokud tedy společenská smlouva nestanoví jinak. Dle ZOK se likvidační zůstatek rozdělí mezi společníky nejprve do výše, v jaké splnili svou vkladovou povinnost. Nestačí-li likvidační zůstatek na toto rozdělení, podílejí se společníci na likvidačním zůstatku v poměru k výši svých splacených či vnesených vkladů. Neměl-li žádný ze společníků vkladovou povinnost, rozdělí se likvidační zůstatek mezi společníky rovným dílem. (§ 37 odst. 2, odst. 3 ZOK). Zákon o obchodních korporacích tak upřednostňuje společníky s vkladovou povinností. Netýká se to však s.r.o., ve které každý společník má vkladovou povinnost v jakékoliv výši. Jde o dispozitivní úpravu a společenská smlouva může stanovit úpravu odlišnou.⁸⁵

Zbytek likvidačního zůstatku se rozdělí mezi společníky podle jejich podílů. Likvidátor vyplatí podíl na likvidačním zůstatku bez zbytečného odkladu po schválení návrhu na použití likvidačního zůstatku. Není-li návrh použití likvidačního zůstatku schválen, rozhodne o jeho rozdělení soud na návrh likvidátora nebo společníka (§ 38 ZOK).

Není již nutné čekat, zda společník, který s rozdělením likvidačního zůstatku nesouhlasil, podal návrh na přezkum k soudu. Nesouhlas lze vyjádřit mechanismy činnosti likvidátora nebo žalobou na plnění.⁸⁶

Při zrušení obchodní korporace s likvidací ručí společníci za její dluhy po jejím zániku do výše svého podílu na likvidačním zůstatku, nejméně však v rozsahu, v němž ručili za jejího trvání. Mezi sebou se společníci vyrovnají stejným způsobem jako při ručení za trvání společnosti. Jestliže společníci za trvání společnosti za dluhy společnosti neručili, vypořádají se mezi sebou podle poměrů svých podílů ke dni zániku společnosti (§ 39 ZOK).

Byly-li vydány kmenové listy, vzniká právo na vyplacení podílu na likvidačním zůstatku jejich vrácením společnosti na výzvu likvidátora. V případě, že společník kmenové listy neodevzdá, uplatní likvidátor přiměřeně postup podle § 152 až 154 ZOK. Odevzdané kmenové listy následně likvidátor neprodleně zničí (§ 242 ZOK).

Nejzásadnější změnou v oblasti podílu na likvidačním zůstatku je upřednostnění společníků s vkladovou povinností. Primárním aspektem tak již není

---

⁸⁵ ŠVECOVÁ, Hana. *Práva a povinnosti společníka společnosti s ručením omezeným*. Rekodifikace & praxe, 2015, č. 7, s. 27, [Program] ASPI pro Windows, aktualizace z 1. 11. 2015 [cit. 2. listopadu 2015].

⁸⁶ Tamtéž.

výše podílu, jak tomu je v obchodním zákoníku. Dále není nutné čekat, zda společník podá návrh na přezkum soudu. Samostatně pak zákon o obchodních korporacích přináší úpravu podílu na likvidačním zůstatku pro případy, kdy byly vydány kmenové listy.

3.5. Podíl na zisku

Právo podílet se na zisku je jedním z nejdůležitějších práv společníků. Podíl na zisku za příslušný obchodní rok je jedním z hlavních důvodů, proč obchodní společnosti vůbec vznikají.

3.5.1 Podíl na zisku v obchodním zákoníku.

U společnosti s ručením omezeným je primárně určující společenská smlouva nebo zakladatelská listina. V případě, že taková úprava absentovala, užil se postup dle § 123 Obchz. Praxe však ukázala, že nejde o případy běžné. V případě rozdělení zisku obchodní zákoník považoval za rozhodující velikost podílů jednotlivých společníků. Jak bylo uvedeno výše, společenská smlouva mohla poměr podílů společníků na zisku změnit, bylo ale třeba brát na vědomí zásady poctivého obchodního styku a přistupovat tak k této možnosti zejména v situacích, kdy existují věcné důvody pro takové řešení, tedy kdy např. některý ze společníků se osobně podílel na činnosti společnosti nebo kdy jeho činnost měla pro společnost vyšší přínos (speciální dovednosti, znalosti apod.). Ustanovení § 125 odst. 1 písm. b) Obchz zakládalo právo valné hromady rozhodnout, jaká část zisku se rozdělí mezi společníka a jaká část bude použita na realizaci rozvojových a dalších záměrů společnosti. Na základě usnesení vznikalo jednotlivým společníkům právo na výplatu podílu na zisku v rozsahu plynoucím ze zákona nebo společenské smlouvy. Disponovala-li společnost jinými zdroji, bylo možné rozhodnout o rozdělení zisku i v letech, ve kterých vykazuje společnost ztrátu. Omezení v tomto směru udával pouze druhý odstavec, znemožňující použití základního kapitálu, rezervního fondu, ostatních kapitálových fondů a prostředků, které podle zákona, společenské smlouvy nebo stanov mají být použity k doplnění těchto fondů. Lze tedy dovodit možnost použití všech ostatních prostředků společnosti (např. nerozdělený zisk z minulých let, hospodářský výsledek za předchozí účetní období apod.) k výplatě podílu na zisku. V obchodním zákoníku nalezneme i další omezení. Společnost s ručením omezeným

tak nesměla vyplácet zálohy na podíly na zisku. Valná hromada rovněž nesměla rozhodnout o rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů mezi společníky, jestliže vlastní kapitál zjištěný z řádné nebo mimořádné účetní uzávěrky byl nižší než základní kapitál společnosti zvýšený o převzaté závazky na zvýšení základního kapitálu a tu část rezervního fondu nebo ty rezervní fondy, které podle zákona a stanov nesměla společnost použít k plnění společníkům. Omezení představoval i § 65a ObchZ. Valná hromada mohla stanovit podíl na zisku jednatelů, členů dozorčí rady a bylo-li to v souladu se společenskou smlouvou, mohli se podílet na rozdělení zisku společnosti i její zaměstnanci. Splatnost podílů společníků, jednatelů, popř. členů dozorčí rady byla tři měsíce ode dne, kdy bylo přijato usnesení valné hromady o rozdělení zisku⁸⁷

3.5.2 Podíl na zisku v zákoně o obchodních korporacích

Obecně je podíl na zisku upraven v § 34 a násl. ZOK. Speciální úpravu podílu na zisku ve společnosti s ručením omezeným pak najdeme v § 161 ZOK. Podíl na zisku se stanoví na základě řádné nebo mimořádné účetní uzávěrky schválené nejvyšším orgánem obchodní korporace. Společníci se podílejí na zisku v poměru svých podílů. Společenská smlouva může určit i poměry odlišné, stejně jako může určit způsob výplaty jiný než v penězích. Lze doporučit, aby společníci vyloučili výplatu podílu na zisku jinak než v penězích, případně určili způsob výplaty. Vyhnu se tak tomu, že místo peněz obdrží např. sud piva.⁸⁸

Změnou, kterou přináší ZOK, je právo na pevný podíl na zisku. Souvisí s nově zavedenými druhy podílů. U podílů, se kterými je spojen pevný podíl na zisku, se usnesení valné hromady o rozdělení podílu na zisku nevyžaduje. Pevný podíl na zisku je splatný do 3 měsíců od schválení účetní závěrky, z níž právo na podíl na zisku vyplývá (§ 161 odst. 3 ZOK).

Dle ZOK platí, že vyplacený podíl na zisku se nevrací, pokud byl přijat v dobré víře. V pochybnostech se dobrá víra předpokládá. Toto se nevyužije u záloh na podíl na zisku (§ 35 ZOK).

---

⁸⁷ ŠTENGLOVÁ, IVANA. In BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 172-175.

⁸⁸ FIALA, Otakar, KOŠTÁL, Daniel. *Výplata podílu na zisku kapitálové společnosti ve světle rekodifikace*. [online]. epravo.cz, 13. 12. 2013 [cit. 10. listopadu 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/vyplata-podilu-na-zisku-kapitalove-spolecnosti-ve-svetle-rekodifikace-93166.html>.

Zálohy na výplatu podílu na zisku jsou rovněž úplnou novinkou, kterou přinesl až zákon o obchodních korporacích a kterou obchodní zákoník zakazoval. Úprava je obsažena v § 40 ZOK. V první odstavci je obsažen zákaz vyplatit zisk nebo prostředky z jiných vlastních zdrojů, ani na ně vyplácet zálohy, pokud by tím došlo k úpadku dle jiného právního předpisu. V tomto případě měl zákonodárce na mysli zákon č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). V souladu s § 3 tohoto zákona je tak nutné, aby statutární orgán provedl tzv. test insolvence a zjistil tak, zda vyplacení záloh neohrozí likviditu a solventnost společnosti.⁸⁹ Zálohu lze vyplácet jen na základě mezitimní účetní uzávěrky. Výše zálohy nemůže být vyšší, než kolik je součet výsledku hospodaření běžného účetního období, nerozděleného zisku z minulých let a ostatních fondů ze zisku snížený o neuhrazenou ztrátu z minulých let a povinný příděl do rezervního fondu. K výplatě zálohy nelze použít rezervních fondů, které jsou vytvořeny k jiným účelům, ani vlastních zdrojů, jež jsou účelově vázány a jejichž účel není obchodní korporace oprávněna měnit. O záloze na podíl na zisku lze hovořit jen před rozhodnutím valné hromady o rozdělení zisku mezi společníky. Poté již jde o vlastní podíl. Záloha se tak uplatní pouze v období mezi dvěma rozhodnutími valné hromady o rozdělení zisku.⁹⁰

Institut zálohy je jistě přínosem pro celou úpravu a zajistí, že společníci nebudou čekat zbytečně dlouhou dobu na výplatu podílu na zisku. Jsou však kladeny větší nároky na statutární orgán, aby jednal s péčí řádného hospodáře.⁹¹

Celkově lze novou úpravu podílu na zisku zhodnotit tak, že přináší společníkům řadu nových možností spojených především s pevným podílem na zisku a se zálohami na zisku. O výhodách záloh již bylo napsáno výše. Výhodou pevného podílu na zisku je rovněž vyšší míra jistoty společníků s tímto podílem disponujících.

---

⁸⁹ ŠPERKOVÁ, Kateřina. *Záloha na výplatu podílu na zisku společnosti* [online]. epravo.cz, 10. 2. 2015 [cit. 4. listopadu 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/zaloha-na-vyplatu-podilu-na-zisku-spolecnosti-96342.html>.

⁹⁰ EICHLEROVÁ, Kateřina. Záloha na podíl na zisku v kapitálových společnostech. *Bulletin advokacie*, 2014, č. 11, s 42-47.

⁹¹ ŠPERKOVÁ, Kateřina. *Záloha na výplatu podílu na zisku společnosti* [online]. epravo.cz, 10. 2. 2015 [cit. 4. listopadu 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/zaloha-na-vyplatu-podilu-na-zisku-spolecnosti-96342.html>.

4. Převod podílu

4.1. Převod obchodního podílu v obchodním zákoníku

4.1.1 Obecně k převodu podílu v obchodním zákoníku

Převod obchodního podílu patří k nejčastějším způsobům zániku účasti společníka na společnosti. Je přípustný pouze u kapitálových společností, osobní společnosti převod podílu neumožňují. Je třeba zdůraznit fakt, že převod obchodního podílu nemá na existenci společnosti žádný vliv. Nijak nezasahuje do majetku společnosti, ale významnou měrou přispívá k přeměnám společností a ovlivňování vnitřních vztahů mezi společníky. Obchodní zákoník upravoval převod obchodního podílu v § 115. Ten ve svém prvním odstavci stanovil, že se souhlasem valné hromady může společník smlouvou převést svůj obchodní podíl na jiného společníka, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Šlo o vyjádření jednoho ze dvou typů převodů, které obchodní zákoník v § 115 uváděl a to převod, u něhož je nabyvatel jiný společník. Druhou variantou převodu je převod obchodního podílu na třetí osobu mimo společnost. Odstavec druhý totiž říkal, že připouští-li to společenská smlouva, může společník převést svůj obchodní podíl na jinou osobu.

4.1.2 Převod obchodního podílu na jiného společníka

Převod na jiného společníka byl tedy přípustný se souhlasem valné hromady. Vzhledem k dispozitivnosti úpravy bylo možné nahradit souhlas valné hromady např. souhlasem společníků či jiného orgánu společnosti (jednatelé, dozorčí rada), vyloučení souhlasu nebo naopak vyloučení převodu zcela. Souhlas znesnadňoval převod obchodního podílu zejména v koordinaci uzavření smlouvy a samotného souhlasu. Jednalo se o dvě samostatné právní skutečnosti, které ovšem musely nastat, aby obchodní podíl přešel na nabyvatele. Souhlas mohl být předběžný i následný. Uzavření smlouvy a následné neudělení souhlasu mělo za následek nemožnost převodu obchodního podílu a dohodu stran na zrušení smlouvy. Ve spojitosti s udělením souhlasu mohla být smlouva uzavřena i s odkládací nebo rozvazovací podmínkou. V případě, že byl souhlas vyžadován, společenská smlouva stanovila postup udělování souhlasu.⁹²

---

⁹² POKORNÁ, Jarmila. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 540-542.

4.1.3 Převod obchodního podílu na třetí osobu

Převod podílu na třetí osoby mimo společnost byl možný pouze tehdy, připouštěla-li to společenská smlouva. Neexistence souhlasu měla za následek absolutní neplatnost uzavřené převodní smlouvy. V takovém případě muselo nejdříve dojít ke změně společenské smlouvy a následnému převodu na třetí osobu. Kontrolu toho, zda je dán souhlas s převodem, prováděl rejstříkový soud. Mohly být stanoveny i další podmínky (např. souhlas dozorčí rady, jednatelů či všech společníků).⁹³

Společenská smlouva mohla zakotvit povinnost převodce nabídnout nejprve obchodní podíl ostatním společníkům. S tím byla spojena problematika možnosti sjednání předkupního práva k obchodnímu podílu. NS ve svém rozhodnutí uvádí, že nevylučuje-li obchodní zákoník možnost zřízení překupního práva k obchodnímu podílu, uplatní se zásada smluvní volnosti účastníků smlouvy o převodu obchodního podílu a předkupní právo touto smlouvou zřídit lze. Jelikož obchodní zákoník předkupní právo k obchodnímu podílu neupravoval, použije se pro jeho zřízení a podmínky jeho trvání a výkonu analogicky právní úprava dle § 602 a násl. ObčZ.⁹⁴

4.2. Převod podílu v zákoně o obchodních korporacích

4.2.1 Obecně k převodu podílu v zákoně o obchodních korporacích

ZOK upravuje převod podílu společníka ve společnosti s ručením omezeným v § 207 až § 210 a oproti předešlé úpravě přináší dvě zásadní změny.

4.2.2 Převod podílu na jiného společníka

První změna se týká převodu podílu na jiného společníka. Zatímco obchodní zákoník v § 115 odst. 1 připouštěl převod pouze a jenom se souhlasem valné hromady, přičemž společenská smlouva mohla stanovit odlišnou úpravu, ZOK normuje, že každý společník může svůj podíl převést na jiného společníka. Společenská smlouva pak může podmínit převod souhlasem některého z orgánů společnosti a není-li souhlas udělen do 6 měsíců ode dne uzavření smlouvy o převodu, nastávají tytéž účinky, jako při odstoupení od smlouvy, ledaže je ve smlouvě o převodu určeno jinak. Smlouva o převodu nenabude účinnosti dříve, než

---

⁹³ POKORNÁ, Jarmila. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 540-542.

⁹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2005, sp. zn. NS 29 Odo 1339/2004.

bude souhlas udělen. Není-li orgán, jenž má souhlas udělit činný nebo neudělí-li souhlas bez udání důvodu, může společník po zániku smlouvy vystoupit ze společnosti. Lze tak učinit do 1 měsíce ode dne zániku smlouvy, jinak se k vystoupení nepřihlíží (§ 207 ZOK).

Z hlediska účinnosti převodu existují dva názory. Prvý říká, že účinnost převodu nastává až zápisem změny do obchodního rejstříku. Druhý chápe změnový zápis pouze jako deklaratorní.⁹⁵ Osobně se přikláním k druhé variantě.

Obdobně jako za účinnosti předešlé úpravy je nutné vycházet z povinnosti loajality, z čehož plyne, že společník je povinen při převodu jednat tak, aby neúměrně a nedůvodně neohrozil další činnost a existenci společnosti.⁹⁶

4.2.3 Převod podílu na třetí osobu

Druhou změnou je skutečnost, že neurčí-li společenská smlouva jinak, může společník se souhlasem valné hromady převést podíl na osobu, která není společníkem. Obchodní zákoník toto připouštěl pouze za situace, pokud to společenská smlouva výslovně připouštěla (§ 115 odst. 2 ObchZ). Smlouva o převodu podílu nenabude účinnosti dříve, než bude souhlas udělen. V případě, že souhlas není udělen do 6 měsíců ode dne uzavření smlouvy o převodu podílu, nastávají tytéž účinky jako při odstoupení od smlouvy, ledaže je ve smlouvě o převodu určeno jinak.

Pokud má společnost jediného společníka, je převod na třetí osoby bez omezení (§ 14 ZOK)

4.2.4 Převod kmenového listu

Z logických důvodů obchodní zákoník převod kmenového listu neumožňoval. Je-li podíl společníka představován kmenovým listem, uvede se v rubopise jednoznačná identifikace nabyvatele. Není tak nutné uzavírat písemnou smlouvu. K účinnosti převodu kmenového listu vůči společnosti se vyžaduje oznámení změny osoby společníka a předložení kmenového listu společnosti.

Náležitosti rubopisu zákon neuvádí, je proto nutné použít úpravu v zákoně směnečném a šekovém, jenž se však neuplatní v celém rozsahu vzhledem k povaze

---

⁹⁵ POKORNÁ, Jarmila. In LASÁK, Jan a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1067-1068.

⁹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2007, sp. zn. 29 Cdo 387/2006.

kmenového listu jako cenného papíru obsahujícího účastnický vztah společníka ke společnosti.⁹⁷

4.2.5 Převod podílu v SJM

O problematice podílu v SJM bylo již psáno výše. Zajímavou otázkou je i převod podílu v SJM. Vzhledem k dikci § 709 odst. 3 a § 714 odst. 1 NOZ musí oba manželé jednat společně, případně jeden manžel musí mít souhlas druhého manžela s převodem. Na formu souhlasu nejsou žádné zákonem stanovené požadavky, leč je na místě obezřetnost s ohledem na § 714 odst. 2 a možnost druhého manžela dovolat se neplatnosti převodu učiněného bez souhlasu.⁹⁸

Lze shrnout, že převod podílu přináší dvě poměrně zásadní změny oproti obchodnímu zákoníku. Předně odpadá převod podílu na jiného společníka pouze se souhlasem valné hromady. Stávající úprava je v tomto směru volnější a každý společník může převést svůj podíl na jiného společníka. Odpadla i nutnost úpravy převodu podílu na třetí osobu ve společenské smlouvě. Nyní v obecné rovině postačí souhlas valné hromady. Úplnou novinkou je převod kmenového listu. Zde v praxi do budoucna problémy nepředpokládám. Problematickým však může být převod podílu v SJM. Zde je potřeba zvýšené opatrnosti v souvislosti s udělením souhlasu druhého manžela.

---

⁹⁷ POKORNÁ, Jarmila. In LASÁK, Jan a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1076

⁹⁸ Tamtéž, s. 1066.

5. Přejchod obchodního podílu

5.1. Přejchod podílu v obchodním zákoníku

5.1.1 Přejchod obchodního podílu při zániku společníka s právním nástupcem

Přejchod obchodního podílu v s.r.o. při zániku společníka s právním nástupcem byl upraven v § 116 odst. 1 ObchZ. Ten uváděl dvě možné situace pro případ, kdy dojde k zániku právnické osoby, která byla společníkem. Zákon umožňoval přechod obchodního podílu na právního nástupce a to i bez právního úkonu ze strany společnosti, či ze strany právního nástupce zaniklé právnické osoby. Právní nástupce vstoupil do všech práv a povinností ke dni zániku právnické osoby a stal se společníkem. Společenská smlouva však mohla přechod obchodního podílu na právního nástupce vyloučit. V takovém případě vznikl právnímu nástupci zaniklé právnické osoby pouze podíl vypořádací dle ust. § 150 odst. 1 ObchZ. Obchodní podíl se tak stal uvolněným obchodním podílem a společnost s ním naložila dle § 113 odst. 5 a 6 ObchZ. Zanikla-li právnická osoba bez právního nástupce, došlo k likvidaci, při které prováděl úkony jménem zrušené právnické osoby likvidátor. Ten postupoval v souladu s ust. § 115 a ustanoveními společenské smlouvy, která upravovaly podmínky převodu obchodního podílu. Nepodařilo-li se podíl převést, bylo možné přistoupit k jiným formám řešení jako např. zániku účasti zrušené právnické osoby na společnosti a jejímu vypořádání, popř. zrušení účasti této společnosti rozhodnutím soudu, kdy návrh podal jménem zrušené právnické osoby její likvidátor. Likvidační zůstatek se poté sestával z vypořádacího podílu a s uvolněným obchodním podílem bylo nakládáno v souladu s ust. § 113 odst. 5 a 6 ObchZ.⁹⁹

Pro případ, kdy měla zanikající právnická osoba vícero právních nástupců, stanovil právního nástupce, na něhož přejde obchodní podíl, projekt rozdělení, či smlouva o rozdělení. Nejčastěji jednalo o případy rozdělení společnosti. Ust. § 117 odst. 1 ObchZ umožňovalo i rozdělení obchodního podílu, nevylučovala-li to společenská smlouva.¹⁰⁰

---

⁹⁹ POKORNÁ, Jarmila. In POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 549-550.

¹⁰⁰ ŠTENGLOVÁ, IVANA. In BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Společnost s ručením omezeným.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 88.

5.1.2 Přejed obchodního podílu děděním

Přejed podílu na dědice zemřelého společníka byl upraven v § 116 odst. 2 ObchZ. Dědic nabyl právní postavení společníka a vykonával společnícká práva již samotnou smrtí zůstavitele (§ 460 ObčZ). V případě, že bylo více dědiců, měli postavení majitelů společného obchodního podílu. V situaci, kdy společník nechtěl odmítnout celé dědictví, ale zároveň nechtěl setrávat ve společnosti, umožňoval obchodní zákoník, aby se dědic domáhal zrušení své účasti ve společnosti soudem, nešlo-li na něm spravedlivě požadovat, aby byl společníkem. Zákon stanovil lhůtu 3 měsíců od právní moci rozhodnutí soudu o dědictví. Zmeškání lhůty mělo za následek zánik práva. Dědic, domáhající se zrušení své účasti ve společnosti soudem, se nemusel osobně podílet na činnosti společnosti.¹⁰¹

Aby se omezily případy nechtěného dědictví obchodního podílu, mohla společenská smlouva dědění podílu vyloučit (případně podmínit), nešlo-li o společnost s jediným společníkem. Nemohla však určit, na kterou osobu obchodní podíl přejde. K přejedu obchodního podílu na dědice došlo ze zákona.¹⁰²

Ust. § 151 ObchZ připouštělo zrušení společnosti smrtí společníka, stanovila-li tak společenská smlouva. V takovém případě se rušila společnost okamžikem úmrtí společníka. I zde byla nezbytným důsledkem likvidace. Obdobně bylo možné postupovat i v případě absence právního nástupce. Rovněž bylo možné domáhat se u soudu zrušení společnosti z důvodů a za podmínek stanovených ve společenské smlouvě. I zde tak mohlo dojít ke zrušení společnosti z důvodu smrti společníka nebo zániku společníka bez právního nástupce, případně když společenská smlouva dědění obchodního podílu vylučovala.¹⁰³

Zvláštní úpravu jsme našli u jednočlenných společností, které jsou ovšem v praxi velmi běžné. Cílem bylo zamezení nežádoucího stavu, kdy po smrti jediného společníka zůstane společnost bez společníků. Nebylo tak možné vyloučit dědění obchodního podílu zakladatelskou listinou a rovněž nešlo zrušit účast dědice rozhodnutím soudu dle § 116 odst. 2 ObchZ.¹⁰⁴

Obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným, jenž nenabyl žádný z dědiců, přecházel na stát na základě odúmrti. Odúmrtí je jednou z forem univerzální

¹⁰¹ POKORNÁ, Jarmila. In FALDYNA, František a kol. *Meritum. Obchodní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 405-406.

¹⁰² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2012, sp. zn. 29 Cdo 1080/2011.

¹⁰³ POKORNÁ, Jarmila. In FALDYNA, František a kol. *Meritum. Obchodní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, s. 406.

¹⁰⁴ Tamtéž.

sukcese. Na stát tak bylo analogicky nahlíženo jako na dědice, proto na stát přecházela práva a povinnosti společníka v s. r. o. U jednočlenných společností byla dána možnost přechodu na stát v rámci odúmrti absolutně, když nešlo zakladatelskou listinou dědění vyloučit.¹⁰⁵

5.2. Přechod podílu v zákoně o obchodních korporacích

5.2.1 Přechod podílu děděním

Dědění podílu v s. r. o. upravuje především § 42 ZOK a § 211 ZOK. Zákonodárce přesunul ustanovení o dědění podílu do § 211 ZOK s tím, že je více specifikována možnost společníka-dědice, domáhat se zrušení jeho účasti ve společnosti.¹⁰⁶

Ustanovení § 42 ZOK uvádí, že smrtí nebo zánikem společníka přechází jeho podíl v obchodní korporaci na dědice nebo právního nástupce, ledaže společenská smlouva přechod zakáže nebo omezí. Za dědice je možné pokládat osobu, která příslušný podíl již zdělila, pozůstalého manžela (tvořil-li podíl součást společného jmění a manžel tento podíl nabyt v rámci vypořádání tohoto jmění), odkazovníka a rovněž i neopomenutelného dědice, je-li mezi ním a dědici uzavřena dohoda o vypořádání povinného podílu. Velmi důležitá je možnost s.r.o. společenskou smlouvou zakázat přechod podílu, a to převážně pro případ, kdy se dědic nebo právní nástupce není ochoten či schopen osobně zapojit do činnosti společnosti.¹⁰⁷

Správce pozůstalosti je osoba určená zůstavitelem, který mu zároveň vymezí práva a povinnosti. Zůstavitel může rovněž povolat vykonavatele závěti. Jak správce pozůstalosti, tak vykonavatel závěti mohou mít právo spravovat podíl v korporaci, která je v pozůstalosti, a to po celou dobu řízení o dědictví. Není-li však ustanoven ani jeden z výše uvedených a dědici nenaleznou vyhovující model správy dědictví, jmenuje soud ad hoc správce pro správu podílu, a to na návrh dědice nebo obchodní korporace. Ke jmenování správce je příslušný soud, který vede předmětné dědické řízení o pozůstalosti, ke které náleží podíl. Soud vymezí dobu, na kterou je správce jmenován, jinak do konce řízení.¹⁰⁸

---

¹⁰⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2012, sp. zn. 29 Cdo 1946/2012.

¹⁰⁶ Důvodová zpráva, str. 47.

¹⁰⁷ SVOBODA, Jiří. In BĚLOHLÁVEK, Alexander a kol. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 299-306.

¹⁰⁸ HAVEL, Bohumil. In ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 109.

ZOK v ustanovení § 211 umožňuje dědici v prekluzivní lhůtě 3 měsíců, aby navrhl soudu zrušení své účasti ve společnosti s ručením omezeným, jestliže jsou dány důvody, pro které na něm nelze spravedlivě požadovat, aby ve společnosti setrval. Zákon totiž nepřipouští ukončení účasti ve společnosti jednostranným právním jednáním dědice.¹⁰⁹ Lhůta běží od právní moci rozhodnutí o dědictví. Právo dědice může být pořízením pro případ smrti odloženo, což by vedlo k tomu, že podíl nabude nejprve přední dědic, jehož právo je omezeno jako právo poživatele, a dědic povolovaný pro případ smrti podíl nabude až později (nastane-li určený čas nebo dojde ke splnění odkládací podmínky). V takové případě započne běh lhůty až právní mocí rozhodnutí o nabytí dědictví následným dědicem.

Členství nelze odmítat zcela bezdůvodně. Podobnost § 211 odst. 1 ZOK k § 116 odst. 2 ObchZ připouští užití dosavadní judikatury pro stanovení důvodů, pro které na dědici nelze spravedlivě požadovat, aby ve společnosti setrval. Soudní praxe stanovila, že takovým důvodem může být například podstatné porušení povinností společnosti vůči společníkovi, porušování povinností ostatními společníky vůči němu, neuspokojivý zdravotní stav dědice, nepřekonatelná averze mezi společníky, neslučitelnost předmětu podnikání společnosti s jinou činností dědice společníka, nebo kdy společenská smlouva ukládá společníkům povinnost osobní účasti při výkonu činnosti společnosti.¹¹⁰ Zákon ponechává soudům velkou míru volnosti a bude tedy vždy záležet na okolnostech jednotlivých případů. O zrušení účasti společníka v s.r.o. rozhoduje v prvním stupni krajský soud podle § 9 odst. 2 písm. e) OSŘ.

Podíl společníka, jehož účast soud ve společnosti zrušil, se považuje za uvolněný podíl dle § 212 ZOK. Společník odevzdá společnosti kmenový list, byl-li takový list vydán.¹¹¹ Společnost musí prodat uvolněný podíl bez zbytečného odkladu a za přiměřenou cenu. Společnost nakládá s uvolněným podílem jako zmocněnec ve prospěch dědice. Společníci mají předkupní právo k prodávanému obchodnímu podílu. V případě, že předkupní právo využije více společníku, rozdělí se uvolnění podíl mezi tyto společníky podle poměru jejich podílů. Vypořádací podíl je bez zbytečného odkladu po prodeji vyplacen dědici. Rozhodne-li se společnost uvolněný podíl neprodávat, musí stanovit výši vypořádacího podílu ke dni zániku účasti

---

¹⁰⁹ Srov. § 117 odst. 1 ZOK.

¹¹⁰ SVOBODA, Jiří. In BĚLOHLÁVEK, Alexander a kol. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 970-972.

¹¹¹ Srov. § 205 ZOK.

společníka ve společnosti z vlastního kapitálu zjištěného z mezitímní řádné nebo mimořádné účetní uzávěrky sestavené ke dni zániku účasti společníka ve společnosti. Tento vypořádací podíl poté společnost vyplatí dědici. Bez zbytečného odkladu, nejpozději ve lhůtě jednoho měsíce ode dne vyplacení, rozhodne valná hromada společnosti o přechodu uvolněného podílu nejméně za protiplnění ve výši vyplaceného vypořádacího podílu na zbývajících společníky poměrně dle výše jejich podílů, a to přesto, že společnost není vlastníkem tohoto obchodního podílu. Pokud valná hromada nerozhodne o přechodu uvolněného obchodního podílu na zbývajících společníky, musí snížit základní kapitál o vklad společníka, jehož účast ve společnosti zanikla. Pokud by společnost tuto povinnost nesplnila, soud ji i bez návrhu zruší a nařídí její likvidaci.¹¹²

Chce-li se dědic úspěšně dovolat ukončení své účasti, musí prokázat materiální důvody obsažené v § 211 odst. 1 ZOK a současně nesmí porušit zákaz dle § 211 odst. 2 ZOK. Z uvedeného vyplývá ztráta možnosti úspěšného domožení se ukončení své účasti ve společnosti v případě, že neexistuje písemná dohoda mezi všemi společníky a dědic se bude přesto podílet na činnosti společnosti.¹¹³

Zvláštním způsobem je upraven režim v případě dědění jednočlenné společnosti (§ 211 odst. 3 ZOK). Účast dědice ve společnosti nelze zrušit, jedná-li se o jediného společníka.

Nová právní úprava obsažená v ZOK nepřináší revoluční změnu do problematiky dědění podílu v s.r.o. Řada ustanovení má svůj základ v ObchZ a s tím souvisí i možnost užití dřívější judikatury např. v souvislosti s odmítnutím členství ve společnosti. Uvidíme, jaká bude praxe, ale závažné problémy s touto částí nepředpokládám.

---

¹¹² ROZEHNAL, Aleš, In BĚLOHLÁVEK, Alexander a kol. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 980-981.

¹¹³ HAVEL, Bohumil. In ŠTENGLOVÁ, I. A kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 404.

6. Vydržení podílu

6.1. Vydržení obchodního podílu

Držba představuje jeden z nejstarších a zároveň nejspornějších institucí občanského práva. Jde o faktický stav, který je nesouladný se stavem právním, ale přesto chráněný právem v zájmu ochrany posledního pokojného stavu. Držbu dělíme na oprávněnou a neoprávněnou. Je-li držitelem nevlastník v dobré víře, že mu věc nebo právo náleží, jde o držbu oprávněnou. Je-li si držitel vědom toho, nebo si má být vzhledem ke všem okolnostem vědom toho, že není vlastníkem, a i přesto nakládá s věcí jako se svou, jde o držbu neoprávněnou.¹¹⁴

Ke srovnání faktického a právního stavu dochází vydržením. Vydržením nabývá fyzická nebo právnická osoba, která není vlastníkem, a která vykonávala nepřetržitou oprávněnou držbu, vlastnické právo. Co nebylo možné vydržet, stanovil zákon v § 125 odst. 2 ObčZ. Zákon rovněž uváděl předpoklady vydržení. Nabyvatel musel být oprávněným držitelem, tedy s přihlédnutím ke všem okolnostem být v dobré víře o tom, že mu věc nebo právo patří. Vydržecí doba musela být nepřetržitá a zákon stanovil lhůtu tří let u věcí movitých a desetiletou lhůtu u věcí nemovitých.¹¹⁵

Nejvyšší soud se problematikou vydržení obchodního podílu poprvé zabýval ve svém usnesení 29 Odo 1216/2005 ze dne 29. 8. 2007. V něm konstatoval, že lze vydržet majetkové právo k obchodnímu podílu, přičemž se opřel o následující argumentaci. Vymezil se proti názoru odvolacího soudu, že obchodní podíl představuje pouze souhrn práv a povinností společníka ve vztahu ke společnosti a doplnil, že jde pouze o jednu z možných charakteristik obchodního podílu. Jde totiž současně i o majetkovou hodnotu, se kterou lze disponovat, tj. činit ji předmětem právních úkonů jako celek, nikoliv jen ohledně jejich složek, tedy jednotlivých práv a povinností. Vydržení je dle názoru NS možné užitím analogické úpravy vydržení věcí movitých a úpravy vydržení akcie dle ust. §1 odst. 2 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění účinném od 1. 1. 2001, neboť akcie představuje souhrn práv a povinností akcionáře, obdobně jako obchodní podíl představuje souhrn práv a povinností společníka společnosti s ručením omezeným. Byl by tedy nelogický závěr, že akcii vydržet lze a obchodní podíl nikoliv. Závěrem NS argumentoval i

---

¹¹⁴ ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanské právo hmotné, 1. díl*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 301.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 314.

teleologickým výkladem úpravy držby a vydržení za použití zásad, na kterých spočívá obchodní zákoník, zejména použití zásady právní jistoty (§1 odst. 2 ObchZ).¹¹⁶

Tento svůj názor NS zopakoval i v řadě pozdějších rozhodnutí, přičemž zdůraznil fakt, že teorie je jednotná v tom, že účelem institutu vydržení je umožnit nabytí vlastnictví držiteli, který věc dlouhodobě ovládá v dobré víře, že je jejím vlastníkem a uvést do souladu dlouhodobý faktický stav se stavem právním. Z toho plyne, že neposkytnutí možnosti vydržet obchodní podíl osobám, které jsou v dobré víře, že se staly společníky společnosti s ručením omezeným, znamená pro tyto osoby menší míru právní jistoty než je tomu u osob, které jsou vlastníky akcií. Takové omezení ochrany není dle NS možné.¹¹⁷

Rozhodnutí NS vyvolalo vlnu reakcí.¹¹⁸ Kritické ohlasy shrnul ve svém článku profesor Eliáš. Především uvádí, že § 134 odst. 1 ObčZ výslovně spojil vydržení s nabytím vlastnického práva k věci. Jak již bylo v tomto textu řečeno výše, obchodní podíl není věcí v právním smyslu, nýbrž jinou majetkovou hodnotou, proto je užití § 134 ObčZ sporné. K analogickému užití zákona o cenných papírech uvádí, že ten výslovně stanovuje možnost užití ustanovení o movitých věcech, avšak v právním řádu neexistuje norma, která by přímo zakotvovala možnost vydržet obchodní podíl. Třetí výtkou k výše uvedenému usnesení je skutečnost, že práva společníka s. r. o. ztělesněná v obchodním podílu nejsou stejná jako práva akcionáře. Společník je se společností více spjat než akcionář. Tyto rozdíly brání obdobnému nahlížení na problematiku vydržení obchodního podílu a vydržení akcie. Dále upozorňuje i na inspiraci české úpravy korporátního práva rakouskou a německou předlohou. Ani v systémově nejbližší německé není vydržení obchodního podílu připuštěno. Závěrem akcentuje použití analogie za pomoci dvojitého odkazu, přičemž úprava způsobů nabytí vlastnického práva je kogentní a taxativní.¹¹⁹

V reakci na rozhodnutí NS zazníval i názor možného analogického přístupu k obchodnímu podílu jako k věci nemovité v případech, kdy obchodní podíl v sobě zahrnoval i nemovitý majetek obchodní společnosti. Podíl představuje účast společníka ve společnosti a z ní plynoucí práva a povinnosti, tj. společenskou

¹¹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2007, sp. zn. 29 Odo 1216/2005.

¹¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2007, sp. zn. 29 Odo 346/2006.

¹¹⁸ Srov. např. BURYAN, Jiří. Vydržení obchodního podílu. *Právní rádce*, 2008, č. 6, s. 18-20.

¹¹⁹ ELIÁŠ, Karel. Vydržení obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným – nevyslovené argumenty. *Obchodněprávní revue*, 2009, č. 1, s 17-22.

stránku obchodního podílu a nepochybně je i „majetkem“. V takovém případě by mělo dojít k rozlišení, kdy je součástí majetku obchodní společnosti i movitý majetek a kdy společnost žádný nemovitý majetek nevlastní. Podobně jako u vydržení práva odpovídajícího věcnému břemeni by i u společností s ručením omezeným byla desetiletá lhůta pro vydržení obchodního podílu.¹²⁰

Kdyby nebyla držba obchodního podílu možná, nabízela by se ochrana vůči porušení pokojného stavu dle § 5 ObčZ.¹²¹

6.2. Vydržení podílu po rekodifikaci

Nabytím účinnosti NOZ a ZOK přestal být výše uvedený názorový spor aktuální. Podíl je nově totiž nehmotnou movitou věcí a nikoliv jinou majetkovou hodnotou. Došlo tak k souladu zákona a dřívější judikatury, kterou je tak možné bez větších problémů aplikovat na novou právní úpravu.¹²² Vydržení je tak možné za podmínek stanovených § 1089 a násl. NOZ, přičemž dle §1091 je potřebná nepřerušovaná držba trvající tři roky.

Problematika vydržení by neměla činit větší problémy. Upuštěním od koncepce podílu jako jiné majetkové hodnoty je v souladu se stávající judikaturou, kdy se NS nejednou přiklonil k názoru, že obchodní podíl lze vydržet jako věc movitou.

---

¹²⁰ PETR, Bohuslav. *Nabývání vlastnictví originálním způsobem*. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 109.

¹²¹ BEZOUŠKA, Petr. Držba a vydržení obchodního podílu – jednotlivosti. *Obchodněprávní revue*. 2009, č. 6, s. 161-163.

¹²² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2007, sp. zn. 29 Odo 1216/2005.

7. Zastavení podílu

7.1. Zastavení obchodního podílu

Zástavní právo slouží k zajištění pohledávky pro případ, že dluh, který jí odpovídá, nebude včas splněn s tím, že v tomto případě je zástavní věřitel oprávněn dosáhnout uspokojení z výtěžku prodeje zástavy. Zástavní právo má funkci zajišťovací a funkci uhrazovací a vždy má akcesorickou povahu, tj. nemůže nikdy existovat bez pohledávky, kterou zajišťuje. Zánikem zajišťované pohledávky dochází k zániku zástavního práva. Subjekty zástavního práva jsou vždy zástavní věřitel a zástavce a v některých případech mohou být subjekty i obligační dlužník a zástavní dlužník.¹²³

Zřízení zástavního práva k obchodnímu podílu, podmínky vzniku a způsob uspokojení ze zastaveného obchodního podílu upravoval § 117a ObchZ a kromě úpravy obsažené v obchodním zákoníku se pro zástavní právo k obchodnímu podílu užila i obecná úprava obsažená v ObčZ v § 152 a násl. za předpokladu, že to speciální úprava nevyklučovala. Zástavní právo se zřídilo písemnou zástavní smlouvou s úředně ověřenými podpisy. Dle ust. § 156 odst. 2 ObčZ musela zástavní smlouva obsahovat označení zástavy, tj. zastavovaného obchodního podílu a pohledávky, kterou zástava zajišťovala.¹²⁴

Byl-li pro převod obchodního podílu nutný souhlas valné hromady, byl nutný souhlas valné hromady i k zastavení obchodního podílu. Souhlas mohl být předběžný i následný, ale bez něj zástavní právo nevzniklo (§ 117a ObchZ) a byl podmínkou účinnosti smlouvy. Bez souhlasu valné hromady byla smlouva sice platná, ne však účinná. Valná hromada rozhodla prostou většinou hlasů přítomných společníků, nestanovila-li společenská smlouva jinak. O rozhodnutí valné hromady nemusel být pořízen notářský zápis. Zástavní právo vzniklo zápisem do obchodního rejstříku. Mohla nastat situace, kdy zástavní právo sice bylo zapsáno v obchodním rejstříku, leč valná hromada neudělila souhlas. V takovém případě zástavní právo nevzniklo.¹²⁵

---

¹²³ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. 3. Vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008, s. 133-135.

¹²⁴ ŠTENGLOVÁ, IVANA. In BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 102-105.

¹²⁵ HOLEJŠOVSKÝ, Josef. *Valné hromady společností s ručením omezeným*. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 46-47.

Podat návrh na zápis zástavního práva k obchodnímu podílu do obchodního rejstříku byl oprávněn podat zástavní věřitel nebo zástavce. Zápis měl konstitutivní charakter a neměl vliv na práva společníka majitele obchodního podílu. Jestliže dlužník svůj dluh řádně a včas nesplnil, byl zástavní věřitel oprávněn prodat obchodní podíl zástavce na náklady dlužníka v obchodní veřejné soutěži nebo ve veřejné dražbě, čímž zástavní právo zaniklo. K uspokojení věřitele došlo prostřednictvím výtěžku prodeje s tím, že převyšující výtěžek vydal bezodkladně po odečtení účelně vynaložených nákladů dlužníkovi. Nepodařilo-li se zastavený obchodní podíl prodat, dával obchodní zákoník zástavnímu věřiteli právo vykonávat práva spojená se zastaveným obchodním podílem, a to od okamžiku neúspěšného pokusu o jeho prodej.¹²⁶ K situaci, kdy zástavní věřitel využil svého práva a vykonával práva spojená s účastí na společnosti a zároveň tento fakt nevyplýval ze zápisu v obchodním rejstříku, se vyjádřil i NS. Ten konstatoval, že výčet údajů zapisovaných do obchodního rejstříku je taxativní a pro ochranu třetích osob je zcela dostačující sám fakt, že obchodní podíl ve společnosti je zastaven, kterýžto fakt se do obchodního rejstříku zapisuje.¹²⁷

Převodem obchodního podílu na zástavního věřitele rovněž zaniklo zástavní právo. Návrh na výmaz společně s listinou osvědčující zánik zástavního práva byl oprávněn podat zástavní věřitel nebo zástavce. Pohledávka mohla být zajištěna i pomocí tzv. vespolného neboli simultánního zástavního práva, tedy zajištěním zástavním právem ke dvěma nebo i více obchodním podílům. Záleželo pak na rozhodnutí věřitele, ze kterého ze zastavených obchodních podílů svou pohledávku uspokojí.¹²⁸

Do zástavy nešlo dát takový obchodní podíl, který již zastaven je. Je ovšem přípustné, aby majitel zastaveného podílu uzavřel za doby existence zástavního práva další zástavní smlouvu. Uzavření smlouvy nic nebránilo, ale věcněprávní účinky takové smlouvy směřovaly do doby, kdy odpadne překážka dřívějšího zástavního práva. Nedošlo tedy k zapsání zástavního práva do obchodního rejstříku, smlouva však byla platná. Opakem uvedeného pravidla byla úprava obsažená v zákoně č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, který

---

¹²⁶ ŠTENGLOVÁ, IVANA. In BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 103-104.

¹²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 10. 2006, sp. zn. 29 Odo 824/2006.

¹²⁸ ŠTENGLOVÁ, IVANA. In BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 102-105.

znemožňuje užití úpravy obsažené v ObchZ v případech převodu zástavního práva při fúzi, rozdělení nebo změně právní formy společnosti.¹²⁹

7.2. Zastavení podílu po rekodifikaci

Obdobně jako v obchodním zákoníku lze i v nové úpravě podíl společníka ve společnosti s ručením omezeným zastavit. Úpravu nalezneme v § 1320 a násl. NOZ. V ZOK samostatná úprava absentuje. Na zástavní smlouvu se užití obdobná pravidla jako na smlouvu o převodu podílu. Stanoví-li tedy společenská smlouva podmínky (souhlas orgánu společnosti) pro převod podílu, musí tyto podmínky být splněny i v případě zastavení podílu. Společenská smlouva může zástavu podílu zcela vyloučit nebo významně omezit, čímž je zdůrazněna dispozitivnost celé úpravy.¹³⁰

Vznik zástavního práva je podroben režimu převodu podílu na třetí osobu. Je to logické, neboť potenciálně může být při zřízení zástavního práva nabyvatelem kdokoliv a ne pouze společník. Zástavní smlouva tak nenabude účinnosti dříve, než bude souhlas udělen (§ 208 odst. 1 ZOK). Bez souhlasu zástavní právo nevznikne a to ani za situace, kdy budou splněny ostatní předpoklady, včetně zápisu do obchodního rejstříku.¹³¹

V teorii nebyl jednotný názor na formu souhlasu valné hromady s převodem podílu a tedy i formu souhlasu se zastavením podílu. Postupně převážil názor, dle mého názoru správný, že není nutný souhlas ve formě notářského zápisu.¹³² Zastánci notářského zápisu se opírají především o § 172 ZOK. I když zástavní právo vzniká až zápisem do obchodního rejstříku (§ 1322 odst. 1 NOZ). Právní skutečností, na základě které zástavní právo vzniká, je však zástavní smlouva a nikoliv souhlas valné hromady. Postrádalo by i logiku, kdyby u zastavení podílu byly kladeny přísnější nároky než u jeho převodu.¹³³

Zástavní právo vzniká zástavní smlouvou. Mezi obligatorní náležitosti takové smlouvy patří přesné a nezaměnitelné označení podílu a určení dluhu, který je

¹²⁹ VYMAZAL, Lukáš. K některým otázkám zastavitelnosti obchodního podílu. *Obchodněprávní revue*, 2011, č. 7, s. 197-202.

¹³⁰ HAMPEL, Petr. *Některé novinky v postavení společníka s.r.o. podle ZOK*. Rekodifikace & praxe, 2012, s. 23, [Program] ASPI pro Windows, aktualizace z 8. 11. 2015 [cit. 9. listopadu 2015].

¹³¹ ČECH, Petr. *Zastavení podílu – forma souhlasu*. Rekodifikace & praxe, 2015, č. 7, s. 54, [Program] ASPI pro Windows, aktualizace z 8. 11. 2015 [cit. 9. listopadu 2015].

¹³² DĚDIČ, J., ŠUK, P. *K některým výkladovým otázkám právní úpravy podílu v obchodní korporaci*. *Obchodněprávní revue*, 2014, č. 6, s. 167-172.

¹³³ ČECH, Petr. *Zastavení podílu – forma souhlasu*. Rekodifikace & praxe, 2015, č. 7, s. 54, [Program] ASPI pro Windows, aktualizace z 8. 11. 2015 [cit. 9. listopadu 2015].

zajišťován. Lze doporučit ve smlouvě vyřešit i otázku, kdo bude po dobu zástavy vykonávat hlasovací práva s podílem, kdo bude čerpat majetková plnění, o způsobu realizace zástavy. V případě propadné zástavy okamžik a podmínky, za kterých zástavní věřitel nabývá zastavený podíl.¹³⁴

Velký rozdíl nalezneme ve způsobu zřízení zástavního práva u podílu, který byl vtělen do kmenového listu a podílu, který vtělen do kmenového listu nebyl. Kmenový list podléhá úpravě obsažené v § 1328 a násl. NOZ a zástavní právo vzniká odevzdáním zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě. Zápis do obchodního rejstříku se v tomto případě nevyžaduje.¹³⁵

Lze shrnout, že nová právní úprava zastavení podílu nepřináší změny zásadního charakteru oproti úpravě obsažené v obchodním zákoníku. Změny jsou spojeny se změnami u převodu podílu. Výraznou novinkou je samozřejmě možnost zastavení podílu ve formě cenného papíru, což je věc nová a předešlý občanský zákoník ani obchodní zákoník ji neupravoval.

---

¹³⁴ WALDER, Ivo. *Jaké jsou podmínky zastavení podílu v korporaci?*. Rekodifikace & praxe, 2015, č. 2, s. 28, [Program] ASPI pro Windows, aktualizace z 8. 11. 2015 [cit. 9. listopadu 2015].

¹³⁵ KRÁLÍKOVÁ, Sandra. *Výhody a nevýhody podílu na společnosti s ručením omezeným ve formě kmenového listu* [online]. epravo.cz, 30. 9. 2015 [cit. 14. října 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/vyhody-a-nevyhody-podilu-na-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-ve-forme-kmenoveho-listu-98774.html>.

8. Exekuce podílu

8.1. Exekuce podílu před rekonstrukcí

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (EŘ) připouští možnost exekuce obchodního podílu, jako jednu z možných variant exekuce povinného, již od roku 2002, kdy došlo zákonem ke vzniku institutu soudních exekutorů. Prvotně však EŘ samostatnou úpravu neobsahoval a bylo tak nutné použít subsidiární úpravu obsaženou v občanském soudním řádu, konkrétně § 320a OSŘ. Použije se tedy ustanovení upravující výkon rozhodnutí postižením jiných majetkových práv. Soudní exekutor následně vydá usnesení o nařízení exekuce a postihne obchodní podíl povinného ve společnosti s ručením omezeným exekučním příkazem.¹³⁶

Samotné uspokojení oprávněného pak probíhá formou nároku na vypořádací podíl nebo na podíl na likvidačním zůstatku, který je spojen se zánikem účasti povinného ve společnosti s ručením omezeným.¹³⁷

Tato úprava má řadu významných nevýhod a i proto není v praxi příliš využívána. Hlavním problémem je především možné ochromení společnosti a její následná nečinnost, což vedlo k nemožnosti uspokojení oprávněného z vypořádacího podílu. Na to se pokusila reagovat legislativa novelami soudního řádu, ale ani ta s účinností k 1. 1. 2014 nepřináší potřebnou komplexní změnu¹³⁸

8.2. Exekuce podílu po rekonstrukci

Exekuce podílu nedoznala zásadnějších změn. Exekuční řízení se zahajuje na návrh oprávněného, což je odrazem dispoziční zásady, která ovládá exekuční řízení. K zahájení dojde doručením návrhu kterémukoliv soudu nebo soudnímu exekutorovi. Exekutor může zahájit exekuci až v momentu, kdy je mu doručeno usnesení soudu o pověření k provedení exekuce.¹³⁹ Následně je vydáno vyznění o zahájení exekuce dle § 44 EŘ a je-li zjištěn podíl ve společnosti s ručením omezeným, pak

---

¹³⁶ VLACHOVÁ, Barbora. Exekuce postižením podílu ve společnosti s ručením omezeným ve světle rekonstrukce. *Právní rozhledy*, 2015, roč. 23, č. 3, s. 86.

¹³⁷ KURKA, Vladimír, TRIPES, Vladimír. In ŠKÁROVÁ, Marta a kol. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 4. vydání. Praha: Linde, 2009, s. 1064.

¹³⁸ VLACHOVÁ, Barbora. Exekuce postižením podílu ve společnosti s ručením omezeným ve světle rekonstrukce. *Právní rozhledy*, 2015, roč. 23, č. 3, s. 86.

¹³⁹ KUČERA, Zdeněk, JIRMANOVÁ, Miroslava. In KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 89.

vydá exekuční příkaz dle § 47. Příkaz se doručuje oprávněnému, povinnému, obchodní společnosti a rovněž i rejstříkovému soudu. Tím se společnosti dostává do postavení poddlužníka povinného. V samotném exekučním příkazu exekutor přímo stanoví základní povinnosti povinného. Především jde o zákaz převodu podílu a jeho zatížení, který se udělí i příslušným orgánům společnosti. Pro další postup je rozhodující, jedná-li se o podíl neomezeně převoditelný, omezeně převoditelný nebo nepřevoditelný.¹⁴⁰

U převoditelného dojde k uspokojení prostřednictvím vypořádacího podílu po splnění podmínek stanovených exekučním řádem (právní moc, § 46 odst. 6 EŘ, § 52 odst. 3 EŘ). Tím dojde k zániku účasti společníka ve společnosti dle § 206 ZOK. Postup u nepřevoditelného podílu určuje § 214 a 215 ZOK. Vypořádací podíl je poukázán exekutorovi, nikoliv oprávněnému. Po jeho vyplacení společnost rozhodne o přechodu uvolněného podílu na zbylé společníky dle velikosti jejich podílů, či o snížení základního kapitálu o předmětný vklad společníka. Vypořádací podíl se vyplatí exekutorovi ve lhůtě 1 měsíc od zániku účasti společníka ve společnosti. Exekuční řád připouští možnost dražby neomezeně a omezeně převoditelného podílu. Za tímto účelem je nutné nechat podíl ocenit znalec, kterému musí být ze strany společnosti poskytnuta součinnost a veškeré dostupné informace potřebné k přesnému ocenění. Dražební rok se oznamuje prostřednictvím dražební vyhlášky, která obsahuje datum, čas a místo konání dražby, rozhodnou cenu podílu a výši nejnižšího podání (1/3 rozhodné cen), a která musí být doručena společnosti s ručením omezeným, jejíž podíl má být předmětem dražby. Vítězem dražby je dražitel s nejvyšším podáním. Je-li mezi dražiteli s nejvyšším podáním rovněž jiný společník, udělí se se příklep právě jemu dle § 320ab odst. 4 OSŘ. Není-li nejvyšší podání v kolizi se zákonem č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, je nutné jej zaplatit ihned, jinak se draží opětovně. Částku nad hranicí určenou zákonem je nutné doplatit bezhotovostně ve lhůtě do 7 dnů. Příklepem se vydražitel stává společníkem namísto povinného a dochází k přechodu vlastnického práva k podílu s právními účinky k okamžiku příklepu. Tato skutečnost se oznámí společnosti s ručením omezeným i obchodnímu rejstříku. Nepodaří-li se podíl prodat ani v rámci opakované dražby, vyrozumí o tom exekutor společnost s ručením omezeným a umožní převzít podíl oprávněnému za částku odpovídající jedné třetině rozhodné

---

¹⁴⁰ VLACHOVÁ, Barbora. Exekuce postižením podílu ve společnosti s ručením omezeným ve světle rekodifikace. *Právní rozhledy*, 2015, roč. 23, č. 3, s. 87.

ceny. V případě, kdy oprávněný neprojeví o podíl zájem, postupuje se obdobně jako u nepřevoditelného podílu a k uspokojení dojde z práva na vypořádání. Složitější může být situace v případech jednočlenných společností. Konkrétní zákonná úprava chybí, proto je nutné postup dovodit výkladem. Když bude dražba úspěšná, stane se vydražitel jediným společníkem společnosti. V případě neúspěšné dražby zaniká účast společníka po právní moci exekučního příkazu, po uplynutí 30 denní lhůty od doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti a poté, co nastane doložka provedení exekuce. Dle § 212 ZOK se pak takový podíl stane uvolněným podílem a následuje postup dle § 213-215 ZOK.¹⁴¹ Nejvyšší soud pak pro takový případ judikoval na základě teleologického a logického výkladu § 148 ObchZ, že společnost s ručením omezeným, na kterou přešel po vydání exekučního příkazu k postižení obchodního podílu obchodní podíl jediného společníka, může rozhodnout o převodu tohoto obchodního podílu podle § 113 odst. 5 ObchZ.¹⁴² Vzhledem k absenci ucelené úpravy v ZOK a podobnosti dané problematiky v obou zákonech (ZOK a ObchZ) lze předpokládat, že argumentace NS bude užita i po rekodifikaci.

Část odborné veřejnosti se s názorem NS neshoduje a poukazuje na fakt, že § 120 odst. 2 ObchZ stanoví, že společnost sama nemůže vykonávat práva společníka, tedy ani hlasovat na valné hromadě a že by tím nastal protiprávní stav. Alternativou k řešení zvolenému NS je pak stav, kdy za předpokladu, že společnost sama by nebyla schopna rozhodovat, musel by soud na návrh státního orgánu nebo sosby, která osvědčí právní zájem, společnost zrušit.¹⁴³

Exekuce podílu se v dohledné době určitě nestane každodenní součástí praxe soudních exekutorů, jak tomu bylo ostatně už i před rekodifikací. K nejspornějším otázkám patří určitě vyřešení exekuce u jednočlenných společností a je chybou zákonodárce, že nová právní úprava není v tomto smyslu jednoznačná.

---

¹⁴¹ VLACHOVÁ, Barbora. Exekuce postižením podílu ve společnosti s ručením omezeným ve světle rekodifikace. *Právní rozhledy*, 2015, roč. 23, č. 3, s. 87-89.

¹⁴² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2006, sp. zn. 29 Odo 850/2006.

¹⁴³ HAJNÁ, Kateřina. Co s uvolněným obchodním podílem jednočlenné společnosti s ručením omezeným. *Bulletin advokacie*, 2009, č. 5, s 19-22.

Závěr

Cílem této diplomové práce byla především charakteristika podílu ve společnosti s ručením omezeným, vysvětlení hlavních pojmů s podílem spojených, upozornění na hlavní problémy a srovnání stavu před rekodifikací a po rekodifikaci soukromého práva, ke které došlo k 1. 1. 2014, s důrazem na největší rozdíly. Rekodifikace je změnou zásadní a v nemalé míře ovlivnila i problematiku podílu. Nelze však určitě opomenout úpravu v obchodním zákoníku, z něhož nová úprava na řadě míst vychází, ani dřívější judikaturu českých soudů, kterou lze také v některých případech aplikovat na stav po rekodifikaci. Prostudováním práce si čtenář může udělat představu o tom, jak podíl ve společnosti s ručením fungoval a jak funguje nyní.

Nový občanský zákoník a zákon o obchodních korporacích přináší celou řadu změn. K těm z hlediska podílu ve společnosti s ručením omezeným nejzásadnějším můžeme uvést např. to, že nově již není podíl jinou majetkovou hodnotou, ale věcí movitou. Nová úprava nerozlišuje pojem podíl a obchodní podíl. Naopak zcela nově zavádí do našeho právního řádu různé druhy podílů a podíl ve formě kmenového listu. V mnoha ohledech jde o úpravu, která dává společníkům větší volnost, leč s tím jsou často spojeny i větší nároky na ně kladené. V některých ohledech je nová úprava nejasná a ani u odborné veřejnosti nepanuje názorová shoda, jak k danému problému přistupovat. Takovým příkladem je podíl v SJM, kde došlo k vytvoření dvou názorových proudů a již byla napsána řada odborných článků na toto téma.

Přes všechny změny zůstane podíl ústředním institutem a současně i pojmovým znakem. Skrze podíl realizuje společník svá práva a povinnosti vůči společnosti.

Rekodifikaci v oblasti podílu považuji za krok správným směrem a jsem přesvědčen o tom, že společnost s ručením omezeným zůstane v popředí zájmu jak laické tak odborné veřejnosti. Nepochybně zůstane i motorem malého a středního podnikání.

Uvidíme, jaké změny přinese uvažovaná novela obou kodexů. Bylo by jistě chybou přistupovat nyní k novelizacím obou hlavních kodexů bez náležité zpětné vazby, ke které zatím nebyl dán čas ani prostor.

Bibliografie

Monografie

BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, ŠTENGLOVÁ, Ivana. Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 677 s.

BĚHOUNEK, Pavel. Společnost s ručením omezeným prakticky včetně účetnictví a daní. 11. vydání. Olomouc: ANAG, 2014. 365 s.

BĚLOHLÁVEK, Alexander a kol. Komentář k zákonu o obchodních korporacích. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 2733 s.

ČERNÁ, Stanislava a kol. Právo obchodních korporací. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 640 s.

DĚDIČ, Jan, KUNEŠOVÁ-SKÁLOVÁ, Jana. Společnost s ručením omezeným z právního a účetního pohledu. Praha: POLYGON, 1999. 752 s.

DVOŘÁK, Tomáš. Společnost s ručením omezeným. 3. Vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 454 s.

DVOŘÁK, Tomáš. Společnost s ručením omezeným. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2014, 696 s.

ELIÁŠ, Karel. Společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektrum, 1997. 256 s.

ELIÁŠ, Karel a kol. Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 538 s.

FALDYNA, František a kol. Meritum. Obchodní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 1208 s.

FIALA, Josef a kol. Občanský zákoník. Komentář. 1. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 904 s.

HOLEJŠOVSKÝ, Josef. Valné hromady společností s ručením omezeným. Praha: C. H. Beck, 2001. 526 s.

JOSKOVÁ, Lucie a kol. Nová společnost s ručením omezeným. Právo – účetnictví – daně. Praha: GRADA Publishing, 2014. 208 s.

KASÍKOVÁ, Martina a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. Praha: C. H. Beck, 2007. 685 s.

LASÁK, Jan a kol. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1608 s.

LOCHMANOVÁ, Ludmila. Základy obchodního práva. 2. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2011. 309 s.

PELIKÁNOVÁ, Radka a kol. Přehled obchodního práva. Ostrava: Key Publishing, 2010. 102 s.

PETR, Bohuslav. Nabývání vlastnictví originárním způsobem. Praha: C. H. Beck, 2011. 200 s.

POKORNÁ, Jarmila a kol. Obchodní zákoník. Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 1115 s.

ROZEHNAL, Aleš a kol. Obchodní právo. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 730 s.

ŠKÁROVÁ, Marta a kol. Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou. 4. vydání. Praha: Linde, 2009. 1263 s.

ŠEVČÍK, Daniel. Společnost s ručením omezeným, vzory podání a listin. Praha: Prospektrum, 2001. 288 s.

ŠTENGLOVÁ, Ivana. Obchodní zákoník. Komentář. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 1397 s.

ŠTENGLOVÁ, I. A kol. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2013. 994 s.

ŠVESTKA, Jiří a kol. Občanské právo hmotné, 1. díl. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2009. 460 s.

VYCHOPEŇ, Jiří. Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2011. 232 s.

ZÁVURKA, Milan, SEDLÁČEK, Josef. Úvod do obchodního práva. 2. vydání. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2012. 75 s.

Časopisecké zdroje

BEZOUŠKA, Petr. Držba a vydržení obchodního podílu – jednotlivosti. Obchodněprávní revue, 2009, č. 6, s. 161-163.

BEZOUŠKA, P., HAVEL, B. Podíl v obchodní korporaci ve společném jmění manželů, prý vše jasné.... Obchodněprávní revue, 2015, č. 4, s 97-101.

BURYAN, Jiří. Vydržení obchodního podílu. Právní rádce, 2008, č. 6, s. 18-20.

ČECH, Petr. Zastavení podílu – forma souhlasu. Rekodifikace & praxe, 2015, č. 7, s. 54, [Program] ASPI pro Windows, aktualizace z 8. 11. 2015 [cit. 9. listopadu 2015].

ČECH, Petr. Činí rekodifikace z obou manželů společníky? Právní rádce, 2013, č. 10, s. 26-27.

DĚDIČ, J., ŠUK, P. K některým výkladovým otázkám právní úpravy podílu v obchodní korporaci. Obchodněprávní revue, 2014, č. 6, s. 167-172.

EICHLEROVÁ, Kateřina. Záloha na podíl na zisku v kapitálových společnostech. Bulletin advokacie, 2014, č. 11, s. 42-47.

ELIÁŠ, Karel. Vydržení obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným – nevyslovené argumenty. Obchodněprávní revue, 2009, č. 1, s. 17-22.

HAJNÁ, Kateřina. Co s uvolněným obchodním podílem jednočlenné společnosti s ručením omezeným. Bulletin advokacie, 2009, č. 5, s. 19-22.

HAMPEL, Petr. Některé novinky v postavení společníka s.r.o. podle ZOK Rekodifikace & praxe, 2012, s. 23, [Program] ASPI pro Windows, aktualizace z 8. 11. 2015 [cit. 9. listopadu 2015].

HAMPEL, Petr. Jaké změny nastanou od 1. 1. 2014 v oblasti dispozice s „obchodním“ podílem v s. r. o.? Rekodifikace & praxe, 2013, č. 4, s. 25, [Program] ASPI pro Windows, aktualizace z 11. 10. 2015 [cit. 14. října 2015].

HAVEL, Bohumil. Je možné podle ZOK vytvořit druh podílů u s. r. o., se kterým bude spjata „právo veta“?. Rekodifikace & praxe, 2013, č. 12, s. 21, [Program] ASPI pro Windows, aktualizace z 11. 10. 2015 [cit. 14. října 2015].

ŠVECOVÁ, Hana. Práva a povinnosti společníka společnosti s ručením omezeným. Rekodifikace & praxe, 2015, č. 7, s. 27, [Program] ASPI pro Windows, aktualizace z 1. 11. 2015 [cit. 2. listopadu 2015].

VLACHOVÁ, Barbora. Exekuce postižením podílu ve společnosti s ručením omezeným ve světle rekodifikace. Právní rozhledy, 2015, roč. 23, č. 3, s. 86-90.

VYMAZAL, Lukáš. K některým otázkám zastavitelnosti obchodního podílu. Obchodněprávní revue, 2011, č. 7, s. 197-202.

WALDER, Ivo. Jaké jsou podmínky zastavení podílu v korporaci?. Rekodifikace & praxe, 2015, č. 2, s. 28, [Program] ASPI pro Windows, aktualizace z 8. 11. 2015 [cit. 9. listopadu 2015].

Internetové zdroje

FIALA, Otakar, KOŠŤÁL, Daniel. Výplata podílu na zisku kapitálové společnosti ve světle rekodifikace. [online]. epravo.cz, 13. 12. 2013 [cit. 10. listopadu 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/vyplata-podilu-na-zisku-kapitalove-spolecnosti-ve-svetle-rekodifikace-93166.html>.

KRÁLÍKOVÁ, Sandra. Výhody a nevýhody podílu na společnosti s ručením omezeným ve formě kmenového listu [online]. epravo.cz, 30. 9. 2015 [cit. 14. října 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/vyhody-a-nevyhody-podilu-na-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-ve-forme-kmenoveho-listu-98774.html>.

MANDÁT, Jan. Kmenový list jako cesta k anonymizaci s.r.o.? [online]. epravo.cz, 11. 9. 2014 [cit. 14. října 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/kmenovy-list-jako-cesta-k-anonymizaci-sro-95025.html?mail>.

PIKAL, Daniel. Obchodní podíl v s.r.o. po rekodifikaci. [online]. epravo.cz, 11. 11. 2013 [cit. 14. října 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-podil-v-sro-po-rekodifikaci-92750.html>.

PREUSS, ONDŘEJ. Podíl na likvidačním zůstatku v naturální podobě [online]. epravo.cz, 12. 5. 2011 [cit. 2. listopadu 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/podil-na-likvidacnim-zustatku-v-naturalni-podobe-73366.html>.

ŠPERKOVÁ, Kateřina. Záloha na výplatu podílu na zisku společnosti [online]. epravo.cz, 10. 2. 2015 [cit. 4. listopadu 2015]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/zaloha-na-vyplatu-podilu-na-zisku-spolecnosti-96342.html>.

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2004, sp. zn. 22 Cdo 700/2004.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2005, sp. zn. 22 Cdo 1781/2004.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2005, sp. zn. 29 Odo 1339/2004.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2006, sp. zn. 29 Odo 850/2006.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 10. 2007, sp. zn. 29 Odo 794/2006.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3581/2010.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 1. 2002, sp. zn. 29 Cdo 463/2001.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 29 Odo 1007/2005.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 10. 2006, sp. zn. 29 Odo 824/2006.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2007, sp. zn. 29 Cdo 387/2006.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2007, sp. zn. 29 Odo 1216/2005.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2007, sp. zn. 29 Odo 346/2006.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2012, sp. zn. 29 Cdo 1080/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2012, sp. zn. 29 Cdo 1946/2012.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 11. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3317/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2013, sp. zn. 29 Cdo 1441/2012.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2013, sp. zn. 29 Cdo 381/2013.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2189/2012.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 6. 2013, sp. zn. 7 Cmo 384/2009.

Shrnutí

Tato diplomová práce pojednává o podílu společníka ve společnosti s ručením omezeným, tak jak je upraven v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech. Diplomová práce je rozdělena do 8 kapitol. Každá z kapitol se věnuje stavu před rekodifikací a po rekodifikaci soukromého práva. První kapitola popisuje společnost s ručením omezeným a vývoj právní úpravy. Druhá kapitola je věnována pojmu podíl a obchodní podíl. Třetí kapitola pak kvantitativní a kvalitativní stránce podílu. Čtvrtá kapitola je věnována převodu podílu. Pátá kapitola se zabývá přechodem podílu. Šestá kapitola vydržením podílu. Sedmá kapitola popisuje zastavení podílu. Závěrečná osmá kapitola pak exekuci podílu. Cílem práce je vysvětlení hlavních pojmů, upozornění na hlavní problémy a srovnání podílu před rekodifikací a po rekodifikaci.

Summary

The theme of this thesis is aimed to share in limited liability company in act no. 513/1991 Coll., commercial code, in the version of the subsequent regulations and act no. 90/2012 Coll., on commercial companies and cooperatives. The thesis is divided into 8 chapters. Each chapter is devoted to the state before and after a recodification. The first chapter is about a limited liability company and regulatory developments. The second chapter is about the share and the business share. The third chapter is focused on quantitative and qualitative side of the share. The fourth is aimed to transfer of the share. The fifth chapter is about passage of the share. The sixth chapter is focused on prescription of the share. The seventh chapter is aimed at halt of the share. The final eight chapter is about seizure of the share. As the main aims of this thesis are considered the explanation of key concepts, warning of the main problems and the comparison of the share before and after the recodification.

Klíčová slova

Společnost s ručením omezeným, podíl, obchodní podíl, rekodifikace, obchodní zákoník, zákon o obchodních korporacích

Key words

Limited liability company, share, business share, recodification, commercial code, business corporations act